

SREMSKA Godina II • Broj 30 • 27. decembar 2013. • cena 40 dinara **сремске новине**

POLJOPRIVREDA

DOMAĆINSKI

Širom Srema traje tradicionalni svinjokolj. Na sve strane dimi se ispod oranija, trpeze su pune svežeg mesa i prerađevina, a pušnice sremskih domaćina načičkane kobasicama i kulenom.

Jedna od fotografija koje bude apetit, snimljena je u domaćinstvu Milenka Perića, veterinara iz Sremske Mitrovice.

S. P.

Foto: M. Mileusnić

U OVOM BROJU

SUMIRANI AGRARNI
REZULTATI:

**Dobri prinosi,
prazni novčanici!**

Strana 4.

ŠIĐANI PRIPREMAJU
SVINJOKOLJ I VINIJADU:

**Ciljno tržište
– Slovenija**

Strana 20.

**POKLON
ČITAOCIMA:**

**Kalendar
za 2014.
godinu!**

SMS MALI OGLASI
064/1629-737

**Srećni
novogodišnji
i božićni
praznici!**

Naredni broj
„Sremske poljoprivrede“
izlazi u petak,
17. januara 2014. godine

BEOGRAD • **MINISTAR POLJOPRIVREDE
DRAGAN GLAMOČIĆ:**

Eliminisati sivu ekonomiju

**Pored tržnice, veliki deo sive ekonomije
vezan je i za trgovinu sa stokom,
a ilegalni tokovi idu ka Bosni i Hercegovini
i ka Kosovu gde se gubi dosta novca**

Siva ekonomija prisutna je u svim segmentima društva i potreban je jedinstven program kako bi se ona eliminisala, rekao je ministar Glamočić na okruglom stolu "Siva ekonomija Nulta tolerancija, od proklamacije do realizacije" koji je NIN organizovao u hotelu Hajat.

Prema rečima Glamočića, siva ekonomija je veliki problem i Srbija nije dovoljno institucionalno ni moralno jaka da se suprotstavi nelegalnim tokovima novca, robe i usluga. On je ukazao da se na tržnicama u Srbiji osim uobičajenih proizvoda, trguje i uljem, suhomesantim proizvodima, kao i inostranom robom koja se "legalno" prodaje i da se ti proizvodi prodaju po nižoj ceni, ali da su sumnjivog kvaliteta.

- Nisam protiv toga, već oni treba da se legalizuju i uđu u legalne tokove - rekao je Glamočić i dodao da u Srbiji ima više od 400 pijaca sa 70.000 prodajnih mesta i tu radi

oko 100.000 ljudi, a ukupna vrednost prometa samo poljoprivrednih proizvoda na pijacama iznosi skoro 300 miliona evra godišnje.

- Moramo tržnicu da vratimo tamo gde je nekada bila, ona mora da bude ogledalo dobre poljoprivredne prakse - naveo je ministar Glamočić.

Pored tržnice, veliki deo sive ekonomije vezan je i za trgovinu sa stokom, za nakupce, objasnio je Glamočić i dodao da ilegalni tokovi idu ka Bosni i Hercegovini i ka Kosovu gde se gubi dosta novca. On je napomenuo da se siva ekonomija beleži i u nelegalnoj trgovini duvana, sezonskom zapošljavanju radne snage, kao i da problema ima sa korišćenjem prirodnih resursa, koji se, kako je rekao, jeftino prodaju.

Ministar Glamočić zaključio je da je važna kaznena politika kako bi se ljudi demotivisali da se bave sivom ekonomijom.

S. P.

BEOGRAD • **REZULTATI POPISA POLJOPRIVREDE**

Poslednji alarm !

**Nosioci porodičnih poljoprivrednih gazdinstava sve stariji,
u proseku 59 godina, a poljoprivredna mehanizacija zastarela**

Rezultati popisa poljoprivrede u Srbiji u nekim segmentima su apsolutno poražavajući, ali su realni i predstavljaju alarm na budilniku, ocenio je ministar poljoprivrede Dragan Glamočić.

Poslednji popis poljoprivrede sproveden je 1960. godine. Danas je, nakon pola veka, pokazao da su nosioci porodičnih poljoprivrednih gazdinstava sve stariji (u proseku 59 godina), a poljoprivredna mehanizacija zastarela, rekao je Glamočić na konferenciji za novinare u Vladi Srbije.

- Najnoviji realni podaci o stanju poljoprivrede u Srbiji veoma su značajni za resorno ministarstvo, jer sada imamo uvid u kompletnu sliku i dobru osnovu za praćenje, ocenu i planiranje buduće agrarne politike", objasnio je ministar Glamočić i dodao da ovi podaci stižu u odlučujućem trenutku, uoči početka pregovora sa EU u januaru 2014. godine.

- Ovi rezultati omogućiće i realizaciju direktne finansijske podrške poljoprivrednim proizvođačima kroz korišćenje sredstava iz predpristupnih fondova Evropske unije - rekao je ministar Glamočić.

On je zaključio da samo ako svi zajedno damo maksimum kako bi

Dragan Vukmirović i Dragan Glamočić

obnovili zapuštena seoska domaćinstva, možemo od sela stvoriti ambijent u kojem može da se živi život dostojan čoveka savremenog doba.

Direktor Republičkog zavoda za statistiku Dragan Vukmirović podsetio je da je popis poljoprivrede u Srbiji, sproveden od 1. oktobra do 15. decembra 2012, uz podršku EU.

Podaci govore da u Srbiji ima 631.552 poljoprivrednih gazdinstava, ukupna površina poljoprivrednog zemljišta je 3.861.477 hektara, a broj članova i stalno zaposlenih na gazdinstvima je 1.442.628.

U Srbiji ima 908.102 goveda, 3.407.318 svinja, 1.736.440 ovaca, 231.837 koza, 26.711.220 živine, 665.022 košnica pčela, 410.894 traktora.

Popisom je evidentirano i 108.230 domaćinstava koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom za sopstvene potrebe, odnosno ne ispunjavaju uslov za poljoprivredno gazdinstvo i raspolažu sa 45.000 hektara.

Priprema i sprovođenje Popisa poljoprivrede 2012. godine realizovana je u saradnji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Republičkog zavoda za statistiku.

S. P.

NOVI SAD • **PROSTORNO INFORMACIONI SISTEM ZA POLJOPRIVREDU NA TERITORIJI VOJVODINE**

"Klikom" u kontrolu utroška javnih sredstava

Ovaj sistem će obezbeđivati i tačne podatke o zasejanim površinama najbitnijim ratarskim kulturama pa se tako omogućavaju realni uslovi za planiranje mera agrarne politike i nivo potrebnih investicija u poljoprivredi

Potpredsednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Goran Ješić održao je konferenciju za novinare, na kojoj je predstavio početak uspostavljanje prostorno informacionog sistema za poljoprivredu na teritoriji AP Vojvodine (GIS). Ovaj sistem prikuplja, objedinjuje, analizira i distribuira prostorne podatke od značaja za poljoprivredu Vojvodine i nalazi se na internet prezentaciji Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu.

Potpredsednik Vlade Vojvodine Goran Ješić je naglasio da GIS sistem omogućava potpuno novi način obezbeđivanja transparentnosti rada državnih i drugih javnih institucija. - To je jedinstven način da se kontroliše način utroška javnih sredstava. Svaki gra-

Sa prezentacije GIS-a

danin može, preko internet sajta, na mapi Vojvodine da "klikne" na određenu tačku, da vidi o kom

konkursu se radi, koliko je para za neki projekat opredeljeno, kao što su, na primer, zaštitne mre-

že, sistemi za navodnjavanje, neki objekat za stočarstvo i da vidi slike sa te pozicije", rekao je Goran Ješić.

Razlozi sa implemtaciju ovog sistema su nedostatak ažurnih podataka sa terena, kontrola rada poljoprivrednih stručnih službi, kontrola i transparentnost finansijskih sredstava koje Sekreterijarat plasira kroz konkurse, kontrola rada inspeksijske službe (šumarsko-lovna i vodoprivredna inspekcija), dostupnost informacije sa terena u realnom vremenu u slučaju incidentnih situacija i povećanje efikasnosti, produktivnosti i transparentnosti rada.

Prema rečima Ješića, GIS sistem pomaže efikasnijem radu i ubrzavanju mnogih procedura, na primer, izdavanja vodoprivrednih uslova, koji su veoma važni, jer uz svaku građevinsku dozvo-

lu, idu i vodoprivredni uslovi.

- Nama GIS pomaže da brzo dobijemo informacije o traženoj lokaciji, da imamo kroz planska dokumenta opisanu tu lokaciju, da iz toga izvučemo vrlo brzo prethodne uslove za građevinsku dozvolu - rekao je Ješić.

Na pres konferenciji su prezentovani podaci dobijeni daljinskom detekcijom, koji se odnose na setvenu strukturu. Ovaj sistem će svake godine obezbeđivati tačne podatke o zasejanim površinama najbitnijim ratarskim kulturama. Na taj način se omogućavaju realni uslovi za planiranje mera agrarne politike i nivo potrebnih investicija u poljoprivredi.

Projekat je rađen u saradnji sa Fakultetom tehničkih nauka u Novom Sadu.

S. P.

**SREMSKA
POLJOPRIVREDA**

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica

• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • **DIREKTOR:** Dragan Đorđević

• **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Živan Negovanović • **UREDNIK IZDANJA:** Dragan Čosić
• **DIREKTOR MARKETINGA:** Zlatko Zrilić • **TEHNIČKI UREDNIK:** Marko Zrilić • **REDAKCIJA:** Svetlana Đaković, Katica Kuzmanović, Marija Balabanović, Dušan Poznanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Miljan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • **MARKETING:** 064/16-29-737
• **ŠTAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • **E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - . - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

BEOGRAD • MED IZ SRBIJE TRAŽEN U SVETU

Reka meda teče u izvoz

Savez pčelarskih organizacija Srbije nosilac projekata „Reka meda“, koju finansira EU sa više od 167.500 evra

U Srbiji će ove godine biti proizvedeno oko 9.000 tona meda. Samo za prvih jedanaest meseci u svet je izvezeno 3.013 tona meda. I proizvodnja i izvoz su znatno bolji nego prošle godine. Prema poslednjem popisu poljoprivrede, u Srbiji ima više od 650.000 košnica. Ovo je između otalog istaknuto na sednici Grupa-rije za pčelarstvo Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu i duvansku industriju i vodoprivredu Privredne komore Srbije (PKS).

- Prema rezultatima najnovijeg popisa u poljoprivredi Srbije, mi sad imamo čak za 50 odsto više košnica nego što je to bilo ranije, istakla je **Mirjana Mišćević**, savetnik u Udruženju za poljoprivredu i prehrambenu industriju PKS.- Naš med je kvalitetan i tražen u svetu, a najbolja potvrda je da smo do kraja oktobra ove godine izvezli meda u vrednosti od 11 miliona dolara, a uvoz je bio samo 113.000 dolara.

Med je kvalitetan i možemo u svet izvesti sve što proizvedemo, naglasio je predsednik Saveza pčelarskih organizacija Srbije **Rodo-ljub Živadinović**. U okviru udruženja SPOS-a imamo oko 8.800 članova, a poslednji rezultati popisa prikazuju da je tu i oko 455.000 košnica. Kada je reč o ceni, jedan kilogram bagremovog meda u otkupu proizvođaču je plaćan 3,7 evra, a suncokretovog 2,2 evra. Proizvodnja meda postaje sve profitabilnije zanimanje. Tome doprinosi i kvalitet našeg meda koji se sve više izvozi.

Rezultat takvog rada i organizovanja je da smo u okviru IPA programa Evropske unije za Srbiju, kroz saradnju sa Razvojnim agencijom (ADA) iz Austrije dobili projekat „Socijalno – ekonomski razvoj Dunavske regije u Srbiji“ gde je raspisan konkurs za bespovratna sredstva. SPOS je konkurisao i dobio novac za projekat „Reka meda“. Ukupna vrednost ovog projekta

je 218.988 evra. Od toga EU učestvuje sa 167.460 evra, a SPOS sa 51.527 evra.

Proizvođači meda, organizovani u Grupaciju pri PKS, ukazali su i na pojavu falsifikata na tržištu, koji su nude po znatno nižoj ceni od originalnog proizvoda. Kako bi se održala i povećala kvalitetna proizvodnja meda namenjena domaćem i stranom tržištu, oni su zatražili od nadležnih organa da se zaštiti njihova proizvodnja. Kroz organizovan nastup i kontrolu prodaje meda, kako u zemlji tako i u svetu, kroz organizaciju SPOS-a, do sada nije otkriven nijedan falsifikat u izvozu. Grupacija za pčelarstvo i proizvodnju meda ne podržava gajenje GM kultura u Srbiji jer bi to ugrozilo izvoz meda u EU.

Srbija se nalazi na poslednjem mestu u Evropi po potrošnji meda. Prosečno trošimo oko 500 grama godišnje po jednom stanovniku, naveo je dr **Mića Mladenović**, profesor Poljoprivrednog fakulteta u Zemunu. Naš med se u Evropi traži jer je kvalitetan, nema sadržaja genetski modifikovanih organizama ni antibiotika.

Šta sve poljoprivredu Srbije očekuje posle 1. januara 2014. godine, proizvođače meda je upoznao **Nenad Budimović**, sekretar Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju Privredne komore Srbije. On je istakao da je u pregovorima, kada je poljoprivreda i prehrambena industrija u pitanju, PKS prepoznata kao partner koji će aktivno učestvovati u poboljšanju privrednog ambijenta, kako bi se maksimalno iskoristili potencijali koje imamo u svim delatnostima ove privredne grane.

B. Gulan

Po potrošnji meda, Srbija na poslednjem mestu u Evropi

BEOGRAD • NEMA VAKCINE ZA SUZBIJANJE BOLESTI SVINJA

Potrebna brza reakcija države

U Srbiji nema dovoljno vakcina za suzbijanje bolesti kod svinja, pre svega, bolesti „Morbus Aujeszky“. Pojava ove bolesti uticala bi na smanjenje i onako desetkovanog stočnog fonda. Najugroženija je Vojvodina, na čijim farmama industrijskog tipa se nalazi od 500 pa do 5.000 svinja, sa brojem prasadi od 11.000 do 110.000 po farmi. Već više decenija se sprovodi vakcinacija i zaštita tova od „Aujeskijske“ bolesti. Međutim, pošto vakcine nije bilo na tržištu mnoge farme su prekinule vakcinaciju još početkom, ove godine. S obzirom da je virus i dalje prisutan na svim farmama, ukoliko bi došlo do šire pojave bolesti, nastale bi velike štete od uginuća svinja. Zbog toga je potrebno hitno da se stvore uslovi za kontinuirano snabdevanje tržišta Srbije neophodnom vakcinom. Ovo je između ostalog konstatovano na sednici Grupa-cije veterinarskih službi pri privrednim subjektima koji se bave stočarskom proizvodnjom Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju Privredne komore Srbije (PKS).

Posebno se ističe da su u oblasti zdravstvene zaštite svinja važeći propisi ili zastareli ili ih nema. Imajući u vidu da se, bez obzira na oblik organizovanja i svojine farmi radi o organizacijama koje obavljaju delatnosti od posebnog javnog interesa, a to je zaštita zdravlja životinja, potrebne su hitne mere da se spreči eventualna pojava i širenje ove bolesti, kaže Jasna Stevnović, samostalni savetnik u Udruženju za poljoprivredu i prehrambenu industriju PKS.

Vakcine sada u Srbiji nema. Dovolju za uvoz ima zastupnik „Marlofarma“. Za početak se ugovorilo oko 3.000 doza, kaže Slavko Rošul

Svinje ostale bez vakcine

iz „Marlofarme“. Velimir Mikalački, direktor veterinarske službe u PIK „Bečej“, ističe da je predviđena količina za ovaj ovaj prvi uvoz, nedovoljna za potrebe farmi svinja. Odnosno, to je dovoljno samo za jednu osrednju farmu ovog trenutka.

Radmila Martinova, direktor veterinarske službe na firmi „Pobeda“ u Bačkoj Topoli, predložila je da se proizvodnja vakcine omogući Veterinarskom zavodu Subotica, jer će se tako ona veoma brzo pojaviti na tržištu. Inače, Veterinarski zavod u Subotici je ostao jedini domaći proizvođač ovih vakcina. Po rečima Nenada Budimovića, sekretara Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju PKS, do nestašice vakcina i drugih lekova za životinje došlo je sa gašenjem Veterinarskog zavoda u Zemunu. Direktor veterinarskog sektora Agencije za lekove i medicinska sredstva Srbije, Gordana Žugić, kaže da je nestašica vakcina postala problem ne samo Srbije, već i regiona. Zato je potrebna i hitna akcija države, kako ne bi došlo do masovnog uginuća i onako smanjenog broja svinja u domaćim oborima.

B. Gulan

IZ LOKALNIH SAMOUPRAVA

PEĆINCI • ISTIČU ROKOVI ZA PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA PODSTICAJE U STOČARSATVU

Veliko interesovanje za podsticajna sredstva

Zahtevi za podsticajna sredstva za tov junadi mogu se podneti do 31.januara 2014. godine

U odnosu na prošlu, ove godine pećinački stočari bili su daleko zainteresovaniji za ostvarivanje prava na podsticajna sredstva u stočarstvu. Posredstvom Agencije za razvoj opštine Pećinci za podsticajna sredstva za tov svinja i junadi podneto je duplo više zahteva. Skoro polovina njih je zahteve podnela prvi put. Međutim, rokovi za podnošenje zahteva za podsticaje za 2013. godinu ističu i to za svinje i jagnjad s 31. decembrom ove godine, dok rok za podnošenje zahteva za tov junadi traje do 31. januara 2014. godine.

Andrijana Radojčić, iz Agencije za razvoj opštine Pećinci podseća da stočari uz zahtav za ostvarivanje podsticaja za tov svinja podnose kopiju prijemnice za predata grla od strane klanice i kopiju uverenja o zdravstvenom stanju životinja, overenom od strane nadležnog veterinarskog inspektora, dok se uz zahtev za ostvarivanje podsticaja za goveda podnosi kopija pasoša i izvod iz evidencije o registraciji gazdinstva i broju životinja na gazdinstvu iz centralne baze podataka o obeležavanju životinja izdate od strane ovlašćene veterinarske organizacije u skladu sa zakonom kojim

Popunjavanje zahteva: Andrijana Radojčić i Zoran Stanisavljević

se uređuje veterinarstvo.

S obzirom da rok za podnošenje zahteva za podsticaje za tov junadi ističe krajem januara sledeće godine, Andrijana Radojčić kaže da, ko još nije podneo zahtev, potrebne obrazce može dobiti u Agenciji za razvoj gde će ih radnik Agencije i popuniti na osnovu dostavljene dokumentacije. Popunjeni zahtevi se

šalju Upravi za agrarna plaćanja u Šapcu, a sve potrebne informacije (za one koji još nisu podneli zahteve) se mogu dobiti u Agenciji za razvoj opštine Pećinci (u kancelariji 14 ili na telefon: 022/400 - 752). Zakon o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju odredio je iznose podsticaja, ali način ostvarivanja tog prava bliže se utvrđuje

Peavilnikom resornog ministarstva. Stočari podsticajna sredstva dobijaju po odobrenju, odnosno dobijanju rešenja o odobrenju.

- Uočeno je da je ove godine oko polovine stočara zahteve za podsticaje za tov svinja, junadi i jagnjadi podnelo prvi put i da je daleko veće interesovanje u odnosu na prošlu godinu. Za tov junadi imaju još ceo januar da podnesu zahteve. Poljoprivrednici koji su zahtave podneli za 2012.godinu i ostvarili podsticajna sredstva, dužni su da do 31. marta 2014. godine Upravi za agrarna plaćanja podnesu prijemnicu od klanice za predata grla, overenu od strane nadležnog veterinarskog inspektora i kopiju zdravstvenog uverenja junadi, takođe overenu od strane veterinarskog inspektora iz razloga da se ne bi desilo da im gazdinstvo bude stavljeno u pasivan status i da ne bi morali vratiti dobijena podsticajna sredstva. Takođe, za ovaj propust predviđene su i novčane kazne, recimo za fizičko lice od 20.000 do 150.000 dinara - objašnjava Andrijana Radojčić i naglašava da poljoprivrednici konsultacije i svu neophodu pomoć oko prijemnice mogu dobiti u Agenciji za razvoj opštine Pećinci.

Poljoprivrednik iz Ogara **Zoran Stanisavljević**, koga smo zatekli da popunjava obrazac zahteva, kaže da je prošle godine zakasnio s predajom zahteva i da nije ostvario podsticaje, ali zato se nada da će ove godine uspeti da to ostvari.

- Držimo krupnu i sitnu stoku. Tovimo svinje i junad. Sada sam došao da podnesem zahtev za svinje i junad. Prošle godine sam zakasnio s prijavom junadi i odbijen sam. Nadam se da sam ove godine sve uradio na vreme i da neću biti odbijen. Mogu vam reći da sam zadovoljan s cenom tovnih junadi a za tove svinje, mislim da je mala cena - kaže Stanisavljević poljoprivrednik iz Ogara koji, kako sam reče pripada srednjem poljoprivrednom gazdinstvu i bavi se ratarstvom i stočarstvom. Za stoku, uglavnom proizvede hranu, a ono što ne dostaje, dokupi. Kaže, može da se pristojno živi od ovog posla, mada bi, po njemu subvencije trebale da budu veće.

- Trebali bi da daju neku garanciju na cene poljoprivrednih proizvoda, da se ne dešavaju ti nagli preokreti, kao na primer kod cene suncokreta - mišljenja je Ogarac Zoran Stanisavljević.

G. Majstorović

Godina dobrih prinosa i praznih novčanika

Ostvaren prinos pšenice na nivou devedesetih godina prošlog veka, veoma dobri prinosi suncokreta i šećerne repe, ali podbačaji u prinosima soje i donekle kukuruza

U proizvodnom smislu, godina koja je na izmaku, za poljoprivrednike bila je bolja od prethodne godine. Ovo se odnosi na vremenske uslove koji su pratili ratore, ali su 2013. godinu karakterisale nepovoljne otkupne cene poljoprivrednih proizvoda, posebno na početku žetve i berbe, kada se velika većina njih i odlučuje za prodaju. Ipak, u odnosu na sušnu 2012. godinu, ova godina za ratore u Sremu ostaće u sećanju kao godina u kojoj je ostvaren prinos pšenice na nivou onih koji su ostvarivani devedesetih godina prošlog veka, takvi su bili i prinosi suncokreta i šećerne repe, dok su zabeleženi podbačaji u prinosima soje i donekle kukuruza.

Ovo je ocenjeno na zajedničkoj sednici Odbora Udruženja za agrar i Grupacije registrovanih porodičnih poljoprivrednih gazdinstava Sremske privredne komore, održanoj u Sremskoj Mitrovici 24. decembra, koja je bila posvećena rezultatima berbe i setve u Sremu.

Cene pod lupom

Katastrofalno niske cene glavnih poljoprivrednih proizvoda doneli su proizvođačima finansijsku sušu koja ih je osiromašila i smanjila im mogućnost ulaganja u proizvodnju i infrastrukturu, rekao je sekretar Odbora za agrar **Vladimir Vlaović**.

Ali, osim smanjenja prinosa nekih od osnovnih poljoprivrednih kultura, poljoprivredne proizvođače mnogo je više pogodio drastično smanjenje cena poljoprivrednih proizvoda. Zabeleženo je smanjenje cene suncokreta sa prošlogodišnje cene od 55 dinara po kilogramu na 27 dinara, što je 55 odsto manje. Kod kukuruza je cena sa prošlogodišnje

Vladimir Vlaović

od 26 dinara po kilogramu pala cena na 14 dinara, što je smanjenje za 46 odsto. Soja sada ima akontnu cenu od 40 dinara po kilogramu, što je u odnosu na prošlogodišnjih 60 dinara smanjenje za 34 odsto. Pšenica sa prošlogodišnjih 28 dinara po kilogramu cenovno je pala za 38 odsto i došla je do oko 16 ili 17 dinara. Šećerna repa je ostala na prošlogodišnjem nivou.

- Bolje je prošao onaj ko nije morao da proda rod odmah nakon ubiranja letine. Ali, ovako nagli i velik pad cena kod poljoprivrednih proizvođača napravio je veću „sušu“ u novčanicima nego što je bila prošle godine. Usledili su protesti poljoprivrednih proizvođača, zaprečavanje puteva i prilaza fabrikama za preradu, dogovaranje sa prerađivačima uz posredovanje Ministarstva poljoprivrede nisu urodili plodom, podstio je Vladimir Vlaović.

Finansijsko stanje poljoprivrednih proizvođača sigurno je uticalo

Šećerna repa rodila za pamćenje

na smanjenje nivoa ulaganja u ovogodišnju setvu strnina, a osetiće se i prolećnu setvu jarih kultura.

Sa 178.038 hektara na sremskim poljima skinuti su jari usevi, uskladišteni ili prerađeni u prerađivačkoj industriji, a najveće površine su zauzimale četiri ratarske kulture: kukuruz, soja, suncokret i šećerna repa. Sa 116.841 hektara pod merkantilnim kukuruzom u Sremu ubrano je 755.035 tona zrna kukuruza, postignut je prosečan prinos od 6,5 tona po hektaru. Ovaj prinos je za 2,95 puta veći od prošlogodišnjeg katastrofalnog, a 1,6 odsto je veći od prosečnog višegodišnjeg prinosa ostvarenog u periodu od 2001. do 2012. godine. Najbolji prinosi u Sremu postignuti su na području Grada Sremska Mitrovica 7,2 tona, a najmanji na području Opštine Irig, 5,1 tonu po hektaru.

Soja je požnjevena sa 23.442 hektara, dala je rod od ukupno 50.802 tone, a postignut je prosečan prinos od 2,2 tone po hektaru. Takav prinos je za 15,4 odsto manji od dvanaestogodišnjeg prinosa iz perioda od 2001. do 2012. godine i 1,6 puta veći od prošlogodišnjeg katastrofalnog prinosa.

Posmatrajući po opštinama, najveći prinos je postignut na području Opštine Stara Pazova - 2,4 tone, a najmanji na području Opštine Irig 1,6 tona po hektaru. Suncokret je 2013 godine u Sremu bio zasejan na 8.604 hektara a ubrano je ukupno 27.116 tona. Postignut je odličan prosečan prinos po hektaru od 3,1 tona, koji je najveći od 1981. godine, a za 44 odsro je bio veći od prinosa koji je ostvaren u periodu od 2001. do 2012. godine, dok je od prošlogodišnjeg bio veći za 63 odsto. Najbolji prinos je postignut na području Opštine Ruma 3,9 t/ha, a najmanji Opštine Pećinci 2,5 tone po hektaru.

Šećerna repa za pamćenje

Na površinama pod šećernom repom u Sremu je ubran rod od 743.160 tona korena šećerne repe.

Prosečan prinos ostvaren na nešto više od 13.111 hektara bio je 55,8 tona po hektaru. Ovakav prinos je najveći od 1985. godine, a čak je za 82 odsto bio veći od prošlogodišnjeg roda. Najbolji prinos po hektaru je postignut na području Opštine Stara Pazova 56,5 tona a najmanji u Opštini Pećinci 50,0 tona po hektaru.

Tokom diskusije iznete su neke ocene i predlozi vezan za ostvarene rezultate. **Duško Tadić**, predsednik Odbora za agrar istakao je značaj rekordnih prinosa u proizvodnji šećerne repe u Sremu, ali finansijski efekti takve proizvodnje su zavisili od šećerane sa kojom je ugovorena proizvodnja. Ipak, smatra on, trka za rekordima ima cenu jer se to može da vrati kao bumerang u vidu "istrošenog" zemljišta.

Ocene i predlozi

Branislav Živanović, predsednik Grupacije registrovanih

porodičnih gazdinstava dodao je da je u staropazovačkoj opštini ima veoma mnogo proizvođača koji su imali prinos od oko 80 tona repe po hektaru. **Bora Vujić** iz Rume založio se za plaćanje pšenice po kvalitetu i istakao problem kojeg naši proizvođači imaju sa Makedonijom oko brašna i sličnih proizvoda. zato je on predložio da se uvede zabrana uvoza makedonskih vina, na primer, u cilju zaštite našeg tržišta. **Jovan Popović** iz Šašinaca je istakao problem stočara sa zemljištem i zatražio striktno poštovanje zakona u toj oblasti, jer, kako je kazao, događa se da registrovani stočar po pravu prečeg sada može da dobije oko tri hektara državnog zemljišta u veoma skup zakup. Zato on i drugi postavljaju pitanje dokle će stočari to moći da izdrže.

S. Đaković

Duško Tadić (prvi s leva)

Jesenja setva

Strninama je ove jeseni u Sremu zasejano 62.890 hektara, što je za dva odsto više nego prošle godine, a tri odsto manje od plana. Najviše je zasejano pšenicom 55.640 hektara od planiranih 57.000 hektara. Setva je obavljena u optimalnom roku, do 21. oktobra zasejano je preko polovine površina, a zaključno sa 4. novembrom setva je bila završena.

Pod ozimim ječmom je 4.556 hektara ili 91 odsto od plana. Tritikaleom je zasejano 1.270 hektara od planiranih 2.000, a uljanom repicom je od planiranih 308 hektara zasejano je 784 hektara.

Dovoljne količine padavina i povoljan vodnovazdušni režim su pogodovali ozimim kulturama, tako da su skoro svi spremni za zimski period.

Zajednička sednica o berbi i setvi

NOVI SAD • ZAVRŠNA KONFERENCIJA IPA PROJEKTA „FARMADDINC“

Isplativa proizvodnja povrća na okućnicama

Osim nacionalnih, u narednom periodu se očekuje više međunarodnih projekata, koji će omogućiti bolje iskorišćavanje naučnih dostignuća u praksi

U svečanoj sali Instituta, na Rimskim šančevima, održana je finalna konferencija u vezi projekta prekogranične saradnje Mađarske i Srbije "Novi načini uzgoja povrća na okućnicama u cilju stvaranja dodatnog prihoda samozapošljavanja u prekograničnoj ruralnoj oblasti".

Završnoj konferenciji je prisustvovalo preko 100 učesnika, među kojima su bili ljudi iz glavne ciljne grupe ovog projekta, a to su proizvođači na okućnicama, zatim predstavnici nadležnih ministarstava, gosti iz Mađarske kao inopartner u realizaciji ovog projekta, profesori sa Poljoprivrednog fakulteta, kao i naučni radnici Instituta.

U ime direktora Instituta dr **Jegora Miladinovića** i svih naučnih radnika Instituta, pozdravnu reč ovom skupu i prijatan boravak u Novom Sadu gostima iz Mađarske uputio je dr **Vojislav Mihailović**, pomoćnik direktora za organizaciju poslova u proizvodnji i plasmanu.

U ime Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, finalnu konferenciju ovog IPA projekta otvorio je **Petar Vidikant**, načelnik školske uprave Novi Sad za Južnobački okrug. Istakao je veliku važnost ovog projekta i za našu zemlju i za Mađarsku kao inopartnera, jer se njime podstiče povrtarstvo, jedna od najintenzivnijih grana biljne proizvodnje koja omogućava zapošljavanje velikog broja ljudi. Osim nacionalnih, u narednom periodu se očekuje više međunarodnih projekata, koji će omogućiti bolje iskorišćavanje naučnih dostignuća u praksi. Osim primene rezultata ovog projekta u praksi, bitan je i segment obrazovanja, a sigurno je da Institut to nudi, i da očekujemo više zainteresovanih i obrazovanih učenika, studenata i proizvođača, naglasio je Vidikant.

O ideji i realizaciji projekta govorio je dr **Janko Červenski**, rukovodilac Odeljenja za povrtarstvo i ovoga projekta. On je naveo da

Detalj sa završne konferencije

Dr Vojislav Mihailović

Dr Janko Červenski

Dobar biznis

se radi o prekograničnom projektu između Instituta za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad, Odeljenja za povrtarstvo, kao nosioca projekta, i Više poljoprivredne škole iz Kečkemeta u Mađarskoj.

Projekat je trajao godinu dana. Ciljevi projekta su bili: sagledavanje sadašnjeg stanja, izbor adekvatne tehnologije proizvodnje povrća, ekonomičnost proizvodnje, predlog i odabir šta gajiti na okućnicama, dobijanje kvalitetnog i prepoznatljivog proizvoda, zbližavanje proizvođača.

Ciljne grupe su: nezaposleno stanovništvo, porodična gazdinstva i proizvođači povrća. Ceo projekat je realizovan na eksperimentalnom polju, ali i u okviru radionica koje su omogućile kontakt sa neposrednim proizvođačima koji su iznosili svoja iskustva i dobijali stručne savete naučnih radnika Instituta.

Rezultati projekta su: ogledi na otvorenom polju i plastenicima, pet radionica ispraćenih predavanjima naučnih radnika Instituta i profesora fakulteta, uvodna i završna konferencija, izrada web platforme projekta, izrada studije projekta sa tehnologijom i ekonomičnošću proizvodnje povrća na okućnicama i izrada brošure projekta, a sve u cilju proizvodnje povrća na okućnicama.

O rezultatima istraživanja u okviru ovog projekta u ime inopartnera Mađarske, govorili su prof. dr **Arpad Ferenc** i prof. dr **Tibor Sabo**, iznoseći glavne, karakteristične odlike proizvodnje povrća u ruralnoj prekograničnoj oblasti. Kao osnovni cilj naveli su zadovoljenje sopstvenih potreba i prodaju van domaćinstva, ali i zapošljavanje nezaposlenih.

O agroekonomskom aspektu proizvodnje povrća na okućnicama je govorio prof. dr **Vladislav Zečić** sa Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu. On je istakao da je ukupna investicija na 480 m² (240

m² zaštićenog prostora i 240 m² na otvorenom polju) 6.000 evra, a dobit 1.550 evra, što ukazuje na pozitivan finansijski rezultat u godini realizacije projekta.

Konkretno rezultate ogleda, sorte koje su se koristile i količinu proizvedenog povrća širokom auditori-

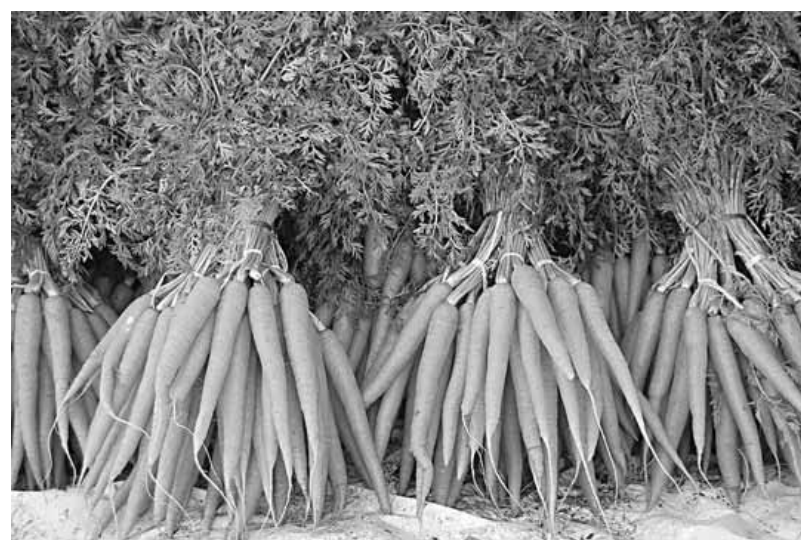
jumu je predstavila dr **Jelica Gvozdanović – Varga** sa Odeljenja za povrtarstvo. U ogledu je bilo uključeno 19 povrtarskih vrsta (vrežaste, plodovite, lukovičaste i dr.). Smena tri useva na istoj parceli uz potpuno poštovanje principa plodoreda rezultirala je proizvodnjom od gotovo tonu povrća sa površine od 240 m² za tri meseca. Ovaj tropski plodored koji je korišćen, zasnovan je na zahtevima biljaka prema ishrani i prema uslovima uspevanja. Kao zaključak navela je da se u ovakvoj proizvodnji maksimalno koriste svi resursi (zemljište, radna snaga) i time ostvaruje maksimalna profitabilnost proizvodnje.

Kratak hronološki pregled realizacije projekta, značaj i mogućnosti primene rezultata projekta, prikazala je u svom izlaganju dr Mirjana Vasić i izrazila nadu da će ovaj i slični projekti uticati da se u budućnosti više posveti pažnja manjim, ali ne i manje važnim proizvođačima.

S. N.

Petar Vidikant

Isplativa proizvodnja povrća na okućnicama

Potrošači imaju pravo da znaju šta jedu

Piše: **Branislav Gulan**

Oplemenjivanje biljaka je staro koliko i poljoprivreda, dakle više od deset hiljada godina i zahvaljujući njemu su i stvorene biljne vrste kao što su bundeva, krompir, šećerna repa, kukuruz, ječam pirinač i druge biljke koje su sada deo svakodnevne ishrane čoveka. Klasično oplemenjivanje biljaka se zasniva na prenosu genetičkog materijala između jedne iste ili veoma bliske vrste, dok biotehnologija omogućava prenos jednog ili više gena iz bilo koje druge biljne vrste, mikroorganizama ili životinje i obrnuto. Od trenutka kada je prvi prehrambeni proizvod dobijen genetskom modifikacijom (paradajz) do danas se broj transgenih biljaka uvećao na više od 50, uz više hiljada prehrambenih artikala od njih dobijenih. Reč je o kukuruzu, soji, pamuku, uljanoj repici, krompiru sa određenim osobinama stečenim genetskim modifikacijama - tolerancijom na totalne herbicide ili otpornost na insekte i viruse, na primer - koje su najviše išle na ruku proizvođačima. Biotehnologija se sve više koristi i u različitim oblastima van poljoprivrede, pa se tako unutar transgenih biljaka mogu proizvoditi specijalni hemijski proizvodi. Neke transgene biljke mogu imati dvostruku potrebnu vrednost - kao hrana, ali i kao vakcina. Tako postoji mogućnost da se u semenu biljaka sintetišu, faktori krvi ili hormoni rasta, a napredak je ostvaren i u stvaranju modifikovanih biljaka koje obavljaju funkciju lekova.

Najveći interes za kreiranje genetički modifikovanih biljnih vrsta imaju velike multinacionalne kompanije koje proizvode sredstva za zaštitu bilja. Trenutno stanje je takvo da su većinu selekcijskih kuća u svetu, pa i neke najpoznatije kao što je "Pionir", kupili hemijski giganti. Nesumnjivo je da genetski modifikovane biljke otporne na herbicide ili insekte imaju određene predno-

Najveći interes za kreiranje genetički modifikovanih biljnih vrsta imaju velike multinacionalne kompanije koje proizvode sredstva za zaštitu bilja - Kada je reč o bezbednosti hrane dobijene od genetički modifikovanih biljaka, stručnjaci ističu da GMO proizvodi sadrže sastojke koji nikada nisu bili deo lanca ishrane i potrošači imaju pravo da znaju šta jedu i da odluče šta će da jedu

sti, ali istovremeno dolazi i do veće kontaminacije zemljišta hemijskim sredstvima i narušavanja ekološke ravnoteže, što se posebno odnosi na mikroorganizme koji žive u zemljištu. Kada je reč o bezbednosti hrane dobijene od genetički modifikovanih biljaka, stručnjaci ističu da GMO proizvodi sadrže sastojke koji nikada nisu bili deo lanca ishrane i potrošači imaju pravo da znaju šta jedu i da odluče šta će da jedu.

Uticaj hrane dobijene od GM biljaka na zdravlje ljudi zavisi od sastava svakog pojedinačnog proizvoda. On može biti koristan ako se radi o artiklu sa povećanim sadržajem gvožđa, vitamina i antioksidanata, ili smanjenim udelom zasićenih masnih kiselina, na primer, ali i štetan ako se modifikacijama unese alergen ili toksin. Svaki proizvod od genetički modifikovanih biljaka podleže rigoroznom ispitivanju bezbednosti pre nego što dobije dozvolu za upotrebu. Za sada nema dokaza da je hrana dobijena od genetički modifikovanih biljaka manje bezbedna od tradicionalne hrane. Ipak, da bi se izbegle neželjene posledice u Srbiji je 2009. godine donet i Zakon o bezbednosti hrane. Tehnike za identifikaciju genetičkih modifikacija su razvijene, a većina država razvijala je sopstvenu regulativu za obeležavanje ovih proizvoda - navodi **dr Snežana Mladenović - Drinić** iz Instituta za kukuruz uz Zemun polju.

Prema mišljenju predsednika Odbora za selo Srpske akademije nauka i umetnosti, akademika **Dragana Škorića** iz Novog Sada, propisi za obeležavanje GMO i proizvoda od njih nastali su kao reakcija država na nepoverenje potrošača za hranu koja ima poreklo GMO. Tako je danas gotovo u svim evropskim zemljama uvedeno obavezno obeležavanje GMO proizvoda. Ex direktor Generalnog inspektorata Ministarstva poljoprivrede Vlade Srbije **Dušan Pajkić** ističe da je uzgoj GMO proizvoda u Srbiji dozvoljen samo u naučnim istraživanjima i da će se naša inspekcija i dalje boriti protiv takve hrane, jer nauka još uvek nije ustanovila koliko su GMO proizvodi

Farmeri za i protiv GMO

Prema rezultatima istraživanja objavljenim 23. februara 2010, Međunarodni servis usvajanja agro-biotehničkih aplikacija (ISA-AA), 14 miliona farmera u 25 zemalja sveta gaje genetski modifikovane biljke na 134 miliona hektara. U poređenju sa prethodnom godinom, zabeležen je rast od sedam odsto.

Rezultati još pokazuju da:

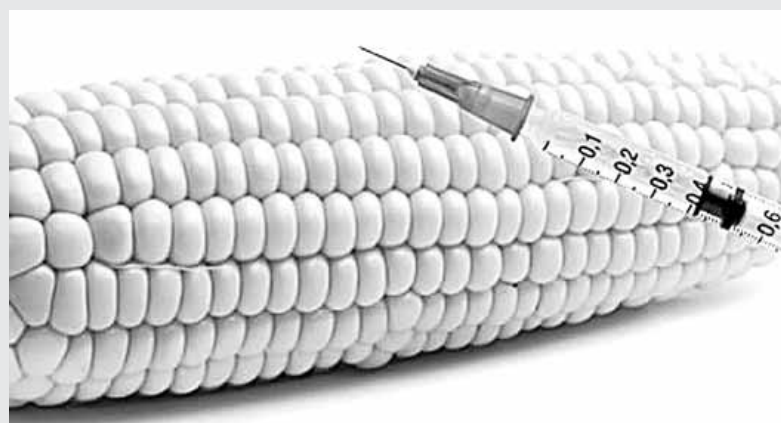
- 90 odsto farmera koji gaje genetski modifikovane biljke su mali poljoprivredni proizvođači iz zemalja u razvoju

- Brazil je nadmašio Argentinu koja je bila drugi najveći proizvođač genetski modifikovanih biljaka u svetu

- Kostarika je po prvi put prijavila postojanje biotehničkih sadnica

- Prvih osam zemalja koje imaju svaka po preko milion hektara pod genetski modifikovanim sadnicama su: SAD, Brazil, Argentina, India, Kanada, Kina, Paragvaj i Južna Afrika.

Komentarišući današnje rezultate, predsednik britanskog Poljoprivrednog veća biotehnologije, dr **Džulian Litl** je rekao: "Što se

14 miliona farmera u 25 zemalja gaje genetski modifikovane biljke

tiče trenutnih izazova za bezbednost hrane, stvar je jednostavna: moramo iznaći rešenje da bismo proizveli više hrane po pristupačnim cenama, a da istovremeno nastavimo da smanjujemo zagađivanje životne sredine ratarskom proizvodnjom. Današnji rezultati pokazali su da sve više poljoprivrednih proizvođača prepoznaje ulogu koju genetski modifikovana hrana može da odigra u postizanju ovog cilja. Korišćenje biotehnologije u poljoprivredi već sada pomaže 14 miliona farmera širom sveta da dobiju bolje prihode izbegavajući nepogode koje mogu zadesiti zasađena polja. Nažalost, nefunkcionalni procesi odobravanja korišćenja ovih tehnologija u Evropi ne samo da onemogućavaju pristupnost farmerima u Britaniji, već i onemogućavaju kompanijama da investiraju u poboljšanje tehnologije u Britaniji i Evropi."

Naročito je ugrožena proizvodnja takozvane zdrave hrane, a najveća opasnost, svakako, preči od rizika još nedovoljno ispitanih posledica u lancu ishrane i po zdravlje čoveka, upozoravaju protivnici genetski modifikovanih organizama.

Jedan od najpoznatijih naučnika - boraca protiv GMO u svetu dr **Džon Fagan**, putuje po celom svetu i drži predavanja o šteti koju GMO biotehnologije mogu da done- su. Za srpski parlament on poručuje da se u cilju nacionalne bezbednosti

ne dozvoli uzgoj genetski modifikovanog semena! On, napominje: setite se, iako je EU dozvolila uvoz GM namirnica za ljudsku i stočnu hranu (koje moraju biti obeležene), da je je dozvolila samo jedan varijetet tog semena, a šest zemalja je to zabranilo. I japanska Vlada je odbila da odobri da njihovi zemljoradnici seju bilo kakvo GM seme! Džon Fagan kaže da u svetu mora biti obavezno obeležavanje GM hrane!

(Nastaviće se)

Upozorenje FAO

„Posmatrajući ovakvu potrošnju hrane i njen pad, a posle suše koja je pre nekoliko godina bila desetkovala srpsku poljoprivredu, FAO (Svetska organizacija za ishranu) u Rimu upozorio je tada kreatore srpske agrarne politike da to nije dobro i da preči opasnost da će Srbija uskoro biti zavisna od uvoza hrane“, navodi agroekonomski analitičar Milan Prostran. To se još nije dogodilo, ali je očito da manje proizvodimo i izvozimo nego što možemo. Postigli smo u 2009. i godini rekord u izvozu kada je u svet izvezeno agrarnih proizvoda za 1,94 milijarde dolara i uvezli za 1,3 milijarde dolara pa je poljoprivreda bila jedina privredna grana koja je ostvarila suficit u trgovini sa svetom od 636,9 miliona dolara. Znači, obezbedili smo prehrambenu sigurnost zemlje, ali to

je znatno ispod mogućnosti srpske poljoprivrede.

Ex potpredsednik privredne komore Srbije dr **Stojan Jevtić** navodi da je srpska poljoprivreda prepuštena stihiji tržišta. Po njegovim rečima to nigde u svetu nije slučaj i zato svake godine sve manje proizvodimo hrane i ta proizvodnja zavisi od čudi vremena. Najbolji podatak je da smo, poslednje dve godine imali pad potrošnje svih proizvoda, osim krušaka, bresaka, banana i trenutno mesa! Rast potrošnje voća bio je zbog velikog roda, a stagnacija potrošnje mesa zbog pokolja stoke kada su seljaci nudili kilogram tovljenika žive mere za 50 dinara, a Robne rezerve nisu reagovala da ih kupe pa je došlo do pokolja i veće lične potrošnje. Dakle, rast potrošnje mesa nije bio rezultat

Paradajz prvi prehrambeni proizvod dobijen genetskom modifikacijom

veće proizvodnje i boljeg standarda. Pada nam čak i potrošnja hleba po stanovniku (u 2007. godini smo trošili 109,5 kilograma, a godinu dana kasnije - 105,8 kilograma) Trošimo svega 80 litara mleka i prerađevina po stanovniku. Sve ovo govori da se loše hranimo i da imamo pothranjenu naciju, kaže Jevtić.

GMO kukuruz u Nemačkoj

Zvanični kontrolni organi u Nemačkoj sredinom 2009. godine su u hranivima biljnog porekla, otkrili prisustvo genetski modifikovanog kukuruza, koji nije dozvoljen za upotrebu u EU. Pretpostavlja se da je kontaminacija prisutna i u soji i sojinom brašnu, poreklom iz Amerike. S obzirom da je žetva soje u Argentini i Brazilu bila loša u martu i aprilu 2009. godine, soja američkog porekla bila je neophodna da bi se obezbedilo snabdevanje EU proizvodima od soje, barem do sledeće žetve u Južnoj Americi, pa su mogući skokovi cena na tržištu u Evropi.

Prestanak uvoza proizvoda od soje iz SAD za potrebe EU, jer su u sojinom brašnu pronađeni tragovi genetski modifikovanog kukuruza MON88017, može znatno povećati cenu soje u Evropi - čak na 7.500 dolara za tonu u 2010. godini, što bi napravilo ogroman skok cena i mnogih drugih proizvoda. Od polovine jula 2009. godine u raznim službama Evropske

unije je nastala ozbiljna aktivnost zbog ovog stanja, jer se pretpostavlja da na ovo tržište dolazi i meso od životinja hranjenih genetski modifikovanim proizvodima, koji u EU još nisu odobreni. Asocijacija proizvođača hrane za životinje apeluje da ministri za poljoprivredu članica EU hitno usvoje vanredne mere da bi se izbegla ekonomska šteta u stočarskoj proizvodnji.

Srbija je zabranila proizvodnju i uvoz genetski modifikovane soje (ali ne i sojine sačme) pa se očekuje da će prošlogodišnja potražnja za našom sojom i sojinim proizvodima biti nastavljena, što će sigurno uticati i na formiranje ovogodišnje otkupne cene kao i setve soje na oko 150.000 hektara. Inače, u najvećoj fabrici za preradu soje na Balkanu, „Soja-proteinu“ za dve i po decenije postojanja nikada nije prerađeno ni jedno zrno GMO soje, navodi ex direktor ove fabrike **Branislava Pavlović**.

Efikasnija i ekonomičnija proizvodnja

Svesni da u poljoprivredi nikad nema previše gotovog novca resorna uprava planirala nastavak započetih i nove subvencije - Jedna od novih aktivnosti je i postavljanje vetrozaštitnih pojasa na više putnih pravaca

U budžetu Grada Sremska Mitrovica za 2014. godinu, za razne aktivnosti, projekte i subvencije Upravi za poljoprivredu određeno je nešto više od 100 miliona dinara. Ta suma nije veća, ako se poređuje sa onom koja je istoj upravi određena nakon poslednjeg rebalansa budžeta za 2013. godinu, ali će biti više sredstava za projekte i subvencije. Šta će se sve finansirati budžetskim sredstvima u narednoj godini, tema je razgovora sa načelnikom ove uprave **Vladimirom Nastovićem** nakon usvajanja novog budžeta.

- U odnosu na poslednji rebalans u 2013. godini, pomenuta suma je nešto malo manja, ali smatramo da će se preko kvalitetnih projekata i subvencija raspoloživim sredstvima dati značajan doprinos proizvođačima. Uzimajući u obzir 2013. godinu i sve projekte i sve što je urađeno novcem iz istog izvora, sagledali smo gde su potrebe poljoprivrednika i to ugradili u planova, a naravno oni su u skladu sa Zakonom o subvencijama u poljoprivredi. Akcenat je stavljen na kreditiranje, jer je evidentan nedostatak "zdravih para", a da bi se izbegli neki nepovoljni krediti, mi smo našli način da izađemo u susret poljoprivrednicima. Ono što smo obećali, planirali

Vladimir Nastović

smo i za narednu godinu - objasnio je načelnik Nastović.

U narednoj godini poljoprivrednicima će se pomoći u zasnivanju nove proizvodnje - u prolećnoj setvi, koja će biti kreditirana pod indentičkim uslovima kao što je bila i jesenja setva. Za ovu namenu je određeno pet miliona dinara, a isto toliko je projektovano za subvencije u stočarstvu. Po rečima našeg sagovornika

Uskoro akcija podizanja vetrozaštitnih pojasa duž puteva

subvencionisaće se, verovatno, nabavka priplodnog materijala i za to će na raspolaganju biti suma od tri miliona dinara. Nastaviće se i akcija vezana za nabavku nove mehanizacije i to, kao i sada, u saradnji sa Gagarinjskim fondom AP Vojvodine.

- Za nabavku mehanizacije intresovanje je povećano nakon obavljanja radova na njivama, tako da imamo tri zahteva za kredite - dva se odnose na nabavku traktora, a jedan je za priključne mašine. Očekujemo da će se do polovine naredne godine raspoloživa sredstva utrošiti, ali je izvesno da će se ovim akcijama nastaviti, jer je u pitanju za poljoprivrednike interesantno dugoročno kreditiranje - istakao je Vladimir Nastović.

Opredeljene su subvencije vezane za višegodišnje zasade, odnosno za kultivisanu imovinu. Konkretnije u narednoj godini treba da počne akcija podizanja vetrozaštitnih pojasa duž puteva na području grada Sremska Mitrovica. Elaborat o tome treba da se uskoro uradi, a verovatno će biti obuhvaćeni putevi: Sremska Mitrovica - Šašinci - Jarak, Sremska Mitrovica - Martinci - Kuzmin i Srem-

Veštačko osemenjavanje

U toku naredne 2014. godine u Sremskoj Mitrovici uvodi se nova subvencija za poljoprivrednike stočare. Reč je o veštačkom osemenjavanju domaćih životinja za koje je određeni novac. Cilj je da se u ovoj sredini obezbedi kvalitetan genetski materijal.

ska Mitrovica - Čalma.

- Posao će biti poveren nekoj stručnoj kući koje će odrediti zadatak, a uz puteve će kao vetrozaštitni pojas biti zasađeno brzorastuće drveće i sve će da se obavi pod nadzorom stručnjaka. Takođe, biće određen tim za stručni nadzor i očuvanje i održavanje pojasa i o tome će se još govoriti, poručio je načelnik Vladimir Nastović,

Tokom ove godine kao specijalna usluga Poljoprivrednoj strunoj službi Sremska Mitrovica uprava je poverila posao ispitivanje i analize uzoraka zemljišta. To je za poljoprivredne

proizvođače bila besplatna mera, a pokazala se dosta dobrom.

- Ispitivanje zemljišta doprinosi smanjenju nekontrolisanog trošenja đubriva, koje opet utiče na smanjenje prinosa. Mi hoćemo sve to da eliminišemo i da povećamo prinose, a kroz to i ekonomski efekat proizvodnje. Zato će ova mera biti nastaviti jer smo u novom budžeti i za nju obezbedili sredstva, naveo je resorni načelnik.

Biće sredstava i za rekultivaciju pašnjaka na teritoriji grada, a to je namenjeno za one koji se bave ovčarstvom i kozarstvom, pa čak i govedarstvom ako bude potrebe. Radiće se na kontroli mikotoksina u kukuru i drugim poslovima.

- Znamo kakva je bila 2012. godina, kakve je posledice donela proizvođačima mleka a one su se osećile i ove godine. Zato ćemo pomoći poljoprivrednim proizvođačima da se smanje ti problemi, napominje načelnik Nastović.

Među planovima je i nastavak uređenja kanalske mreže. Za te namene je određeno 30 miliona dinara u narednoj godini.

S. Đaković

Za poljoprivrednike besplatna kontrola plodnosti i kvaliteta zemljišta

ŠID • NA SEDNICI LOKALNOG PARLAMENTA

Usvojene odluke o formiranju komisija

Reč je o dve komisije: za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta u opštini Šid i Komisije za sprovođenje postupka javnog nadmetanja za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini

Godišnji program zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta, prema zakonskim rokovima, a uz prethodnu saglasnost Ministarstva poljoprivrede, lokalni parlament bi trebalo da usvoji do 31. marta naredne godine. Iz tog razloga odbornici su na sednici održanoj 17. decembra usvojili odluku o formiranju Komisije za izradu Godišnjeg programa.

Predsednik ove komisije je **Dalibor Starovlas**, a članovi: **Zoran Semenović, Romko Papuga, Milica Gegić, Vladislav Placković, Dragan Radovanović i Jovan Dobrić**. Zadatak komisije je da izradi nacrt Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta u 2014. godini, kojim

će utvrditi vrstu i obim radova u periodu za koji se program donosi, dinamiku izvođenja radova i ulaganja sredstava, a posebno će utvrditi podatke koji se odnose na poljoprivredno zemljište u svojini Republike Srbije. Komisija je dužna da nacrt Godišnjeg programa izradi i dostavi Opštinskom veću u roku od 60 dana od dana njegovog donošenja.

Osim ovoga, odbornici su takođe usvojili i rešenje o obrazovanju Komisije za sprovođenje postupka javnog nadmetanja za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini. Predsednik ove Komisije je **Slavoljub Stevančević**, a članovi su: **Sava Mihajlović, Smiljka Radeljević, Dejan Vučenović, Đorđe Grbić, Dejan Milković i Bojana Sekulić**.

Zadatak ove Komisije je da prikuplja prijave za javnu licitaciju, sprovodi postupak licitacije, vodi zapisnik i predsedniku Opštine daje predlog odluka o davanju u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini.

Inače, u budžetu opštine Šid za narednu godinu planirana su sredstva za programe u oblasti poljoprivrede, u ukupnom iznosu od 35.700.000 dinara. Sredstva će biti korišćena za realizaciju programa zaštite uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta. Planirano je takođe i 600.000 dinara za sufinansiranje projekata u poljoprivredi, za seminare i druge oblike edukacije u narednoj godini.

S. M.

Sa skupštinskog zasedanja u Šidu

Tržišna očekivanja u 2014. godini

**Srbija u tekućoj godini beleži veoma dobre proizvodne rezultate. Pšenica sa prinosom od oko 2,68 miliona tona i kukuruz sa procenjenim rodnom od oko 5,73 miliona tona, ne samo da će sasvim zadovoljiti potrebe domaće tra-
žnje već će i otvoriti dobre izvozne perspektive. Pšenica će nam čak ove godine doneti rekordan izvoz, dok se ku-
kukuruz po podacima o izvozu u oktobru i novembru, definitivno oporavlja od svog potpunog tržišnog kraha prošle
godine, što naše izvoznike polako vraća na prestižnu poziciju referentnih izvoznika ne samo u regionu, već i šire**

Piše: **Žarko Galetin, direktor "Produktne berze" Novi Sad**

Hrana, voda i energija su tri re-
sursa čije posedovanje u veli-
koj meri kreira nivo kako eko-
nomske tako i političke suverenosti
jedne zemlje. Istorija čovečanstva
poznaje mnogo nesporazuma između
naroda i država, koji su u osnovi imali
borbu oko hrane kao najprepoznatliji-
vijeg simbola egzistencije. Ta borba u
mnogo prikrivenijim oblicima i danas
traje i zbog toga se problemu hrane u
Ujedinjenim nacijama pristupa sa toli-
ko pažnje i opreznosti. Svakako da se
ovaj problem aktualizuje onda kada su
cene visoke i kada se uvozno zavisne
zemlje dovode u vrlo nezavidnu pozi-
ciju. U poslednjih pet godina tržište
hrane je doživelo tri velika cenovna
pika. Oni su se desili sredinom 2008.
godine, u drugoj polovini 2010. godi-
ne i početkom 2011. godine. Svojevr-
sna korpa najuticajnijih roba iz sekto-
ra hrane personifikovanih u pokaza-
telju koji su ustanovile UN još 1990.
godine, kroz tzv. FAO indeks, baš u
pomenutim periodima dostiže svoje
istorijske maksimume. Upravo to nam
definitivno daje za pravo da konsta-
tujemo da generalno opredeljenje ili
bolje reći cilj UN o dostupnosti rela-
tivno jeftine hrane svim društvenim
slojevima nije ostvariv i realan i da je
taj visokoetički i humani ideal ustvari
neodrživ u današnjim uslovima proiz-
vodnje hrane. Razlog za ovakve pore-
mećaje na tržištu hrane svakako treba
potražiti na relacijama ponude i tra-
žnje na globalnom svetskom nivou.
Naime, upravo ekonomske 2007/08. i
2010/11. godina su bile godine najve-
ćih bilansnih poremećaja u svetskim
proizvodno – potrošnim bilansima ži-
tarica. Posle 2011. godine, prvi sledeći
udar na cene desio se u prvoj polovini
ove godine, ali on ipak nije imao tak-
ve razmere kao pretodnih godina, a
uzrok su ponovo bili poremećene rela-
cije ponude i tražnje u smislu manje
ponude od tržišnih potreba.

Vođeni neprijatnim iskustvima o
velikom uticaju poskupljenja hrane na
opšti nivo standarda, svakako da naj-
širu javnost interesuje šta će se per-
spektivno dešavati na ovom tržištu u
narednom periodu. Najprihvatljivija
metoda koja se koristi za predviđanje
tržišnih dešavanja jeste svakako me-
toda tehničke analize. To je metoda
koja predviđa scenario budućih deša-
vanja na osnovu dešavanja iz prošlo-
sti. Dakle, neophodno je prepoznati

Žarko Galetin

Naredne godine relativno stabilne cene

Narednu godinu ćemo, bar do nove žetve, imati kao godinu relativno stabilnih cena i to takvih cena poljoprivrednih berzanskih roba koje u svakom slučaju neće biti generator rasta troškova života ili inflacije.

tržišne okolnosti koje su u prošlosti najbližnje onima koje su trenutno aktuelne i na osnovu toga izvući konsekvantnu zaključak.

U cilju sveobuhvatnijeg sagledavanja tržišta neophodno je osvrnuti se na blisku prošlost, odnosno na prethodnu ekonomsku 2012/13. godinu. Veoma loši prinosi najvažnijih berzanskih roba iz sektora primarnog agrara u svetu u 2012. godini, doveli su do znatnih bilansnih poremećaja pre svega kod pšenice, a u manjoj meri i kod kukuruza i soje. Ova okolnost upravo dovodi do pritiska na cene u tolikoj meri da je cena pšenice na berzi u Čikagu jula prošle godine bila oko 350 dolara po toni, kukuruza u septembru približno 320 dolara po toni, a soje krajem avgusta 650 dolara po toni. Situacija oko prinosa pomenutih berzanskih roba nije bila ništa bolja

Puni silosi - sigurnost od rasta životnih troškova

ni kod nas. Pri tome, prinos kukuruza u Srbiji, bio je ispod svih očekivanja, na granicama zatvaranja domaćih potreba i dodatno opterećen činjenicom da je zaražen aflatoksinom. Urušeno izvozno tržište kukuruza, dodatno je opteretilo domaće bilanse. Slična situacija je bila i kod pšenice i kod soje. Direktna posledica reflektovala se na cene koje su prateći svetska tržišta uz dodatne otežavajuće faktore sa domaćeg tržišta, iznosile u jednom trenutku u septembru prošle godine 28,00 din/kg bez PDV za pšenicu, 27,30 din/kg za kukuruz i 71,50 din/kg za soju.

Ekonomska 2013/14. godina dobrim prinosima konačno vraća tasove na tržišnoj vagi u ravnotežu. Stabilizacija bilansa u velikoj meri relaksirala je tržište roba iz sektora primarne poljoprivredne proizvodnje. Uz piri-
nač, tri najznačajnije primarne poljoprivredne kulture: kukuruz, pšenica i soja imali su istorijski najveće ukupne svetske prinose. Međutim, istovremeno ne treba zaboraviti da se i tražnja za ovim robama iz godine u godinu povećava. U svakom slučaju cene na svetskim berzama su znatno pale, ali de-

finitivno opšti nivo cena se u protekloj deceniji pomerio na jedan viši nivo i ne postoji više takvih okolnosti na tržištu koje će doneti cenu pšenice ili kukuruza recimo ispod 100 dolara po toni, što se ne retko dešavalo u ranijim vremenima kada smo imali rodne godine.

Srbija u tekućoj godini beleži takođe veoma dobre proizvodne rezultate. Pšenica sa prinosom od oko 2,68 miliona tona i kukuruz sa procenjenim rodnom od oko 5,73 miliona tona, ne samo da će sasvim zadovoljiti potrebe domaće tražnje već će i otvoriti dobre izvozne perspektive. Pšenica će nam čak ove godine doneti rekordan izvoz, dok se kukuruz po podacima o izvozu u oktobru i novembru, definitivno oporavlja od svog potpunog tržišnog kraha prošle godine, što naše izvoznike polako vraća na prestižnu poziciju referentnih izvoznika ne samo u regionu, već i šire.

Za potrebe naše analize tržišta i procene daljih tržišnih dešavanja, ovu ekonomsku godinu, uz neizbežno uvažavanje tržišnih okolnosti kako na svetskom, tako i našem tržištu, definitivno možemo uporediti sa ekonomskom 2011/12. godinom. Osnovne zajedničke karakteristike ovih godina, jeste da su to godine uravnoteženih bilansa, uz porast nivoa zaliha u odnosu na prethodnu godinu. Korelacija u cenovnim trendovima pšenice, kukuruza i soje u 2011/12. i u istom period u tekućoj 2013/14., veoma su očigledne. Dakle, nalazimo se u jednoj relativno uobičajenoj situaciji kada imamo prosečne prinose, stabilne bilanse kako kod nas tako i u svetu i tada se tržište uglavnom ponaša predvidivo. To podrazumeva da su cene u periodu skidanja useva najniže usled

povećanog pritiska ponude, dok neposredno posle toga one počinju polako da rastu. Po pravilu cenovni pikovi se dešavaju sredinom ili krajem prvog kvartala naredne kalendarske godine, a u zavisnosti od procene vegetativne kondicije useva novog roda, krajem drugog kvartala cene će u slučaju loših procena da rastu, a u slučaju procene dobrog roda, one će po pravilu mirovati ili imati tek mali rast usled trošenja zaliha starog roda. Za sada tržište se u drugoj polovini ove kalendarske godine upravo tako i ponaša. Ono što je možda malo iznenađenje, jeste da su cene tri posmatrane kulture (pšenice kukuruza i soje) imale ipak nešto agresivniji rast od očekivanog. Naime, cena pšenice je od početka žetve porasla za oko 40%, soje za oko 20%, a kukuruza od početka berbe za oko 25%. Prevedeno u apsolutne vrednosti, to znači da je početkom decembra prosečna cena pšenice na berzi u Novom Sadu oko 21,00 din/kg bez PDV, soje 48,00 din/kg, a kukuruza 16,10 din/kg. S obzirom na aktuelne cene na referentnim svetskim berzama i na tržištima u okruženju, predviđanja su da su upravo ove cene u ovom trenutku neki cenovni maksimum i da ne treba očekivati značajnije promene do već pomenutih perioda sezonskih pomeranja cena.

Svako ko se ozbiljno bavi tržišnom prognostikom mora na kraju, posle izrečene procene da naglasi da one nisu aksiomatski i bezrezervno nepromenljive i tačne činjenice. Zbog toga naglašavam da i ovaj tekst jednostavno mora da sadrži takvu "ograda". Iznenađenja su uvek moguća i tada svaka teorija i analogija padaju u vodu. Utoliko pre što na tržište sve češće utiču i ti tzv. "netržišni faktori" poput političkih faktora, špekulantskih operacija na velikim berzama, nesimetričnost izveštavanja, itd. Međutim, ono što ipak ne bi trebalo da se dovede u pitanje, to je činjenica da ćemo narednu godinu, bar do nove žetve, imati kao godinu relativno stabilnih cena i to takvih cena poljoprivrednih berzanskih roba koje u svakom slučaju neće biti generator rasta troškova života ili inflacije. Najzad zašto ne konstatovati tako značajnu stvar da je Srbija jedna od retkih koja spada u red uvozno nezavisnih država od strateški važnih roba kao što su žitarice i uljarice. Upravo ta okolnost daje moćan alat državnoj politici da u velikoj meri upravlja troškovima hrane na dobrobit cele nacije.

Foto: **D. Ćosić**

Pšenica će doneti rekordan izvoz

Cenovni maksimum pšenice, soje i kukuruza

Početkom decembra prosečna cena pšenice na berzi u Novom Sadu je oko 21,00 din/kg bez PDV, soje 48,00 din/kg, a kukuruza 16,10 din/kg. S obzirom na aktuelne cene na referentnim svetskim berzama i na tržištima u okruženju, predviđanja su da su upravo ove cene u ovom trenutku neki cenovni maksimum i da ne treba očekivati značajnije promene.

Proizvodnja rasada povrća

Ispravnost rasada mora biti na zavidnom nivou, jer se iz rasadnika bolesti i štetočine nekoliko puta brže šire - Temperatura kao činilac u proizvodnji je veoma bitna jer utiče na ubrzavanje klijanja i nicanja biljke, kao i ukupan porast biljke

Dr Anđelko Mišković

Pod rasadom se podrazumeva mlada biljka koja je prošla nekoliko faza organogeneze, formirala 4-10 listova, počela formiranje ili se nalazi u fazi cvetanja i ima kvalitetno i dobro formirano stablo. Veliki broj povrtarskih vrsta se proizvodi iz rasada. Razlozi za to su višestruki: smanjen period vegetacije, manja potreba za kvalitetnim i skupim semenom, ujednačen porast nakon rasađivanja i olakšano rasađivanje i određivanje optimalnog broja biljaka po jedinici površine. Međutim, ne može se sve ovo primeniti za bilo koju vrstu rasada. Mladim biljkama se moraju obezbediti idealni uslovi za rast i razvoj. To znači da se u zavisnosti od biljne vrste moraju obezbediti temperaturni i svetlosni uslovi, naravno uz dovoljnu količinu vode. Zdravstvena ispravnost rasada takođe mora biti na zavidnom nivou, jer se iz rasadnika bolesti i štetočine nekoliko puta brže šire.

Karakteristike rasada pojedinih kultura, kao i starost rasada potreban za taj kvalitet rasada naveden je u tabeli. U praksi postoji mogućnost produženja ovog perioda proizvodnje, što zavisi od perioda godine, namene proizvodnje i uslova u kojima se rasad proizvodi. (tabela 1.)

Ne tako davno, ali još uvek i danas, kod nekih proizvođača se zadržala proizvodnja u lejama. To su osnovni objekti, međutim zbog svoje male zapremine, često nedovoljni i neadekvatni za potrebe proizvodnje u različitim vremenskim periodima.

Kvalitet rasada povrća zavisi od brojnih faktora od kojih su najznačajniji:

- temperatura;
- voda;
- svetlost;
- hranljivi supstrat;
- kvalitet semena;
- preciznost setve;
- đubriva.

Proizvodnju rasada ne možemo ni zamisliti ukoliko se bilo koji od navedenih faktora isključi.

Temperatura kao činilac u proizvodnji je veoma bitna jer utiče na ubrzavanje klijanja i nicanja biljke, kao i ukupan porast biljke. Sa temperaturom ne treba preterivati, posebno ako

Kocke sa tek izniklim rasadom - GrowRasad

nismo u mogućnosti da ostale činioce obezbedimo u optimumu. Svaka biljna vrsta ima posebne zahteve za temperaturom vazduha. (tabela 2.)

Sadržaj vlage je veoma bitan i on po pravilu u momentu klijanja i nicanja treba da bude viši, kako bi seme moglo nesmetano da bubri i klica niče, a nakon formiranja kotiledona se sadržaj vlage smanjuje da bi se intenzivirao porast korenovog sistema. On se ubrzano razvija, posebno u uslovima kada nema dovoljno vlage. Sličan efekat se dobija i nakon rasađivanja, jer se čupanjem rasada kidaju najsitnije žilice, koje biljku snabdevaju sa vodom.

Svetlost je faktor u proizvodnji rasada na koji se najmanje obraća pažnja. Još veća šteta je ukoliko se biljke osvetljavaju malim ili pogrešnim intenzitetom svetlosti. Za proizvodnju rasada je najbolja dnevna (sunčeva) svetlost. Međutim, u periodima godine kada se želi proizvesti rasad, a nema dovoljno svetlosti moraju se koristiti lampe, tj. alternativni izvori svetlosti.

Lampe u proizvodnji rasada emituju svetlost u žutom delu spektra, minimalne jačine 5.000 lux/m² u trajanju od 12 – 18 časova/dan. U određenim uslovima i kod određenih vrsta (krastavac) osvetljavanje može trajati i 24 časa. Kod rasada koji se proizvodi pod dodatnim osvetljenjem, ukoliko kasnije u proizvodnji nema sijalica, sa količinom osvetljavanja se mora smanjivati i neposredno pred isporuku i prekinuti, dok u proizvodnji gde se koristi osvetljenje nije potrebno smanjivati intervale osvetljenja.

Efikasnost osvetljavanja se ogleda kroz skraćivanje internodija, ranije formiranje cveta ili cvasti i veći broj plodova na prvoj cvasti. Ako se uzme u obzir visoka cena prvog prinosa, onda ova mera u potpunosti isplaćuje visoke troškove osvetljavanja.

Hranljivi supstrat često je predmet potencijalne uštede kod proizvođača. To se ogleda kroz upotrebu i pravljenje smeša od različitih organskih i neorganskih komponenti. Iako se mogućnost uspeha ne isključuje, često se dešava da zbog ne ujednačenosti kvaliteta, ne dovoljnog mešanja i ne poznavanja hemijskog svojstva smeše, dođe do potpunog propadanja rasada. U ukupnim troškovima proizvodnje supstrat učestvuje sa veoma malim procentom, a rizik koji se stvara takvim mešanjem izuzetno je visok.

Za proizvodnju se preporučuju gotovi supstrati, tj. smeše crnog i belog treseta, regulisane pH vrednosti i sa dodatom količinom hraniva. Beli treset je po poreklu kiseo i čist se ne može primenjivati, ali u kombinaciji sa crnim tresetom, dobija se idealan medijum za proizvodnju rasada. Treset mora da obezbedi i dovoljnu količinu hrane, za ceo period proizvodnje rasada. To znači da se korišćenjem kvalitetnog treseta isključuje potreba za dodatnim prihranjivanjem. Crni treset, koji je fine građe, omogućuje fino oblikovanje kocki za proizvodnju rasada. Sabijanjem crnog treseta on zadržava napravljeni oblik, pa je zato moguće praviti hranljive kocke za proizvodnju rasada.

Seme koje se koristi u povrtarskoj proizvodnji je visokog kvaliteta. Ova činjenica se objašnjava velikim brojem firmi na tržištu, koje nude savremene hibride i sorte svih povrtarskih vrsta. Razne tehnologije i načini proizvodnje zahtevaju i hibride specifičnih karakteristika (boja, ukus, veličina, visina, miris, masa, prinos i dr.). Iz navedenih razloga, kao i zbog ogromne konkurencije, na tržištu mogu da se pronađu semena koja zadovoljavaju i vrlo specifične zahteve.

Naredni korak semenskih kuća predstavlja posebna dorada semena,

Tabela 1.

Vrsta	Starost (dana)	Broj listova
Kupus	30-55	4-8
Paradajz	30-60	5-9
Krastavac	15-25	2-5
Celer	45-50	4-6
Salata	20-35	4-5
Paprika	30-60	6-8

odnosno priprema i izlaganje semena posebnim uslovima. Kao osnovno se javlja tzv. prirodno, tj. golo ili osnovno seme. Kod ovog semena nije rađena nikakva dorada, sem čišćenja od primesa i nečistoća. Normalno seme (prirodno), bez ikakvih dodatnih tretiranja nema tako dobru ujednačenost u klijanju, i u početku razvoja biljke mogu imati vidljive neujednačenosti. Sledeća vrsta semena je polu ili termonaklijalo seme. Kao što mu i ime kaže, kod ovog semena se temperaturom inicira klijanje, čime se nicanje ubrzava i dobija se na ujednačenosti nakon nicanja. Nedostatak ove vrste semena je što nije dugotrajno, jer inicirana klica, ukoliko se ne poseje propada za par meseci.

Kod jako sitnih semena i semena nepravilnog oblika, da bi se olakšala setva i da bi se obezbedila potrebna količina hrane u početku porasta klice, primenjuje se piliranje. Pilete su kuglice kojim se obmotava seme koje dobija izgled kuglice, a koje se sastoje iz inertnog nosača (obično glina), male količine mineralnog đubriva i iz semena. Na ovaj način seme duže zadržava klijavost od termonaklijalog semena, ali ne duže od godinu dana.

Kod gajenja povrća, a posebno kod kupusnjača, poseban značaj ima odabir kvalitetnih hibrida, kao i kvalitet semena, jer se veliki prinos može postići samo ako se to obezbedi. Vrsta semena i njegova priprema je izuzetno važna u praksi, naročito kada je proizvodnja rasada u pitanju. Osobine hibrida se zadržavaju kod svih vrsta i klasa semena. Razlika je u procentu iskorišćenja datih osobina.

Kalibrirano – doručeno seme ima izuzetno visok procenat nicanja, vrhunsku ujednačenost, što rezultira u veoma dobrom kvalitetu rasada. To daje veliku prednost za dalju proizvodnju, jer je veći procenat primljenog rasada, bolja ujednačenost biljaka i naravno veći prinos u proizvodnji. Korišćenje ovakvog semena je potpuno normalno u savremenoj proizvodnji povrća.

U srednjoj i istočnoj Evropi razvija se proizvodnja kupusnjača, a to zahteva što ujednačeniji rasad za tu proizvodnju. Za ovu namenu se uvodi kalibrirano seme, koje ima skoro istu klijavost i prosek nicanja kao precizno seme, a dimenzije semena su još ujednačenije u odnosu sa prirodna semena. Prednosti korišćenja kalibriranog semena su: ujednačeno nicanje, veći procenat dobijenog kvalitetnog rasada, ujednačenije biljke, veći prinos i bolji kvalitet plodova – veći profit.

Kao sledeći korak u kvalitetu dorade semena je tzv. precizno seme. Precizno seme je jedno od najskupljih semena, ali se izdvaja po kvalitetnim karakteristikama. To je birano seme iste kalibraže, gde je povećan i ujednačen procenat klijanja. Ovo visoko kvalitetno seme predstavlja osnovni preduslov savremene i kvalitetne proizvodnje rasada.

Pored svih ovih vrsta dorade semena, postoji mogućnost tretiranja semena i posebnim jedinjenjima koja povećavaju otpornost na pojedine bolesti. Tako na primer sve veći problem predstavljaju bakteriološka oboljenja na kupusnjačama. *Xanthomonas campestris pv. campestris* (crna trulež provodnih sudova) je bakterijska bolest kupusnjača (naročito kod kupusa i kod karfiola), protiv kojeg je zaštita izuzetno komplikovana. Bakterije prezimljavaju na zaraženim biljkama, zemljištu i unutar semena. Pored he-

mijske zaštite na parceli, potrebno je specijalno tretiranje semena. Ova intervencija ne utiče na genetske karakteristike hibrida. Takav preparat se zove Exccit. Tokom intervencija sa Exccitom, unutrašnji i spoljašnji deo semena se tretiraju, suzbijaju se patogeni, a nakon toga se seme ponovo testira. Ukoliko se ne utvrdi postojanje zaraze na semenu, pakovanje se obeležava znakom Exccit.

Seme tretirano sa Exccitom ima kratak rok trajanja, ali do isteka tog roka ne može se desiti nikakav problem (povećanje rizika u nicanju, neželjeno dejstvo preparata i dr.) sa semenom. Korišćenje tih semena (tretirane sa Exccitom) ne razlikuje se od korišćenja normalnog semena (setva, nicanje...).

Preciznost setve je karakteristika koju je lako ispuniti ukoliko se setva obavlja ručno i ako se radi o manjim količinama semena. Međutim, ukoliko se radi o većoj količini semena samu setvu moramo odraditi vrlo precizno uz pomoć savremenih mašina. Čak i pored pneumatskog načina doziranja semena, korisno je proveravati i dopuniti prazna mesta u kontejnerima (misli se na sitno seme).

Da bi se obezbedila preciznost setve nekada se sama setva obavlja omaške uz naknadno čupanje rasada u fazi kotiledona i presađivanje na stalno mesto. Ova mera se zove pikiranje. Prilikom pikiranja biljčice se uzimaju sa dva prsta ispod kotiledona i snagom ruke, utiskuju na novo mesto. Na taj način je biljka ponovo presađena, odnosno ispirirana. Pikiranje može biti samo rukom ili uz pomoć štapića sa kojim se prethodno napravi rupa u koju će se nova biljka utisnuti.

Đubriva koja se koriste u proizvodnji rasada se dele u dve grupe.

Prva su ona koja su u čvrstom obliku i koja se dodaju u supstrat. Dejstvom vode, kroz rasadnički period (3 - 8 nedelja) dolazi do rastvaranja tih hraniva, pa ih biljka uspešno može koristiti. Međutim, veliki problem može nastati ukoliko znamo da smo dodali hraniva, ali se ona ne rastvaraju, pa biljke ne napreduju onoliko koliko je potrebno. Zato je u ovoj fazi neophodno korišćenje visoko kvalitetnih hraniva koje će se brzo i efikasno rastvoriti (tzv. starter đubriva), a biljke će na taj način imati direktno dostupne elemente.

Drugu grupu predstavljaju đubriva za folijarnu primenu. Ove vrste intervencije mogu uticati na poboljšano usvajanje pojedinih elemenata (najčešće fosfora) koji su značajni u fazi ukorenjavanja biljaka.

Nakon setve semena vrši se pokrivanje semena setvenim slojem. Funkcija tog setvenog sloja je sprečavanje odavanja vode iz supstrata, pod direktnim uticajem sunčevih zraka. Pored toga, setveni sloj treba da obezbedi medijum za klijanje i nicanje semena. Za ove potrebe se obično koristi kvarcni pesak.

Zbog izuzetno sitnog semena, kao i jako osetljive klice, kod nekih vrsta (celer) može da dođe do oštećenja od silicijum-dioksida, odnosno kvarca iz peska. U tom slučaju se obično koristi vermikulit, koji je nastao kao ekspanzirani vulkanski kamen. Neorganske je prirode i veoma lak. Pošto sprečava odavanje vlage iz supstrata, ima istu funkciju kao i pesak.

(Iz "Priručnika za proizvodnju povrća u zaštićenom prostoru")

Rasad u lejama - Leskovac

Tabela 2.

Vrsta	Temperatura supstrata posle setve (°C)	Dužina nicanja (dana)	Nakon iznošenja iz klima komore (°C)
Kupusnjače	18	3 - 4	10 - 18
Paradajz	25	4 - 6	14 - 22
Paprika	25 - 30	8 - 12	20 - 26
Krastavac	25 - 30	4 - 6	16 - 22
Salata	18	2 - 3	10 - 22

BIKIĆ DO • JANKO HNATKO, VOČAR

Ne može se živeti kao nekada

Kada je 1990. godine ostao bez posla u struci, nekadašnji krojač koji je godinama bio zaposlen u konfekciji kao modelar, 63-godišnji **Jan-ko Hnatko** iz Bikić Dola, prihvatio se voćarstva, s obzirom da mu je rođeni brat **Zvonko** inženjer poljoprivrede i dugo godina je u ovom poslu.

- Od njega sam video da taj posao nije loš i da od njega može da se živi, tako da sam odlučio da i ja krenem njegovim stopama. U firmi je tih 90.-tih godina bila veoma loša situacija, tako da sam tada na početku kupio jedan hektar zemlje i na njoj posadio jabuke i malo krušaka zajedno. Nakon toga širio sam posao, tako da sada imam pet jutara bresaka, starijeg zasada i jedan hektar zasađen novim stablima koje bi dogodine trebale da daju prvi rod. Jabuka imam novog zasada oko tri jutra, a kruška oko pola jutra. Sadnice uglavnom sam proizvodim, pošto vinogradarske breskve sadimo iz koštice – priča Jan-ko Hnatko iz Bikić Dola kod Šida.

On kaže da je ovaj posao nije fizički težak, ali da zahteva stalno prisustvo. U poslu mu pomažu sinovi **Dalibor** i **Damir**, brat Zvonko mu pomaže savetima u stručnom delu, a kada je sezona u punom jeku onda unajmljuje i radnike iz sela.

Na pitanje da li se od voćarstva može pristojno zaraditi, Jan-ko kaže da može, mada je danas situacija mnogo lošija nego što je to bila ranije, da se sada radi samo da se preživi i dodaje:

Janko Hnatko u svom voćnjaku

- Nekada je to bio mnogo unosniji posao, jer je manje bilo voća na tržištu, dok je danas u Sremu, mnogo ljudi koji se bave voćarstvom, a posebno u Bikiću gde ima mnogo zasada bresaka. Voće koje proizvodim prodajem uglavnom na šidskoj pijaci, gde sam poznat po breskvama, s obzirom imam 50 sorti, što znači da ih u ponudi imam neprekidno od juna do sredine septembra. Držimo tri tezege, na kojima radimo žena, sin i ja i na pijaci smo preko leta svaki dan, a kada nema bresaka onda dolazimo samo sredom i subotom kada prodajemo jabuke.

U planu za narednu godinu Jan-ko kaže da ima postavljanje sistema za navodnjavanje, kako bi zalivao deo zemljišta iza kuće, na kome je nedavno posadio jedno jutro jabuka.

S. Mihajlović
foto: M. Mileusnić

INĐIJA • RADE BOBIĆ, STOČAR

Treba nam zagarantovana cena

Sam kraj godine, vreme je kad mnogi poljoprivrednici u Sremu imaju manje posla u atarima, ali je zato vreme kada se analizira prethodna godina i prave planovi za iduću. Upravo na ovu temu razgovarali smo sa **Radetom Bobić**, paorom iz Inđije, koji se godinama bavi ratarstvom i govedarstvom.

Kako ocenjujete 2013. godinu kada je reč o poljoprivrednoj proizvodnji?

- Što se tiče ratarske proizvodnje, u podnosu na prethodnu godinu, veoma sam zadovoljan, jer je rod bio više nego dobar. Imamo kvalitetne proizvode i dovoljnu količinu, ali sa druge strane cena je oborena tako da je naš prihod na neki način u rangu prošlogodišnjeg. Velika je razlika u ceni žita i kukuruza u odnosu na prošlu godinu. Ono što nama poljoprivrednicima nedostaje jeste zagarantovana i stabilna cena, ali nažalost toga nema. Ako je hrana za stoku skuplja i proizvod bi trebao biti skuplji, ali nije tako, pa smo opet mi na gubitku.

Da li se i koliko je stočarska proizvodnja isplativa?

- Situacija je veoma teška, jer da bi se bavio proizvodnjom mleka i mesa u Srbiji moraš da pristaneš na daleko nižu otkupnu cenu samo da bi prodao, a često se dešava da budemo i u minusu. Niko od otkupnih stanica ne plaća više od 30 dinara po litru mleka. Ako želiš da zaradiš onda sebi moraš nametnu još neke dodatne poslove, recimo proizvodnju sira da bi mogao svoj rad da naplatiš. Evo jedne sasvim proste računicе. Ako je litar mleka 30 dinara, a litar nafte 150 dinara, vi morate pet litara mleka da proizvedete za jedan litar nafte i onda gde je tu računica, pa to je van svake pameti.

Rade Bobić

Zimski period je period mirovanja kada je reč o radovima na njivi, a koliko posla imate u govedarstvu?

- Nekog posla uvek ima, pripremio sam hranu za životinje i videćemo kakvi će prinosi biti preko zime. Najvažnije je da se kravama obezbede dobri uslovi i da hrana bude kvalitetna. Inače goveda dobro podnose niske temperature, mnogo bolje nego velike vrućine, zbog isparenja u štali. Trudimo se da obezbedimo dobre uslove, da saniramo eventualne povrede kod životinja i čestito obavljamo svoj posao, pa kako bude.

Nadležni najavljuju veći agrarni budžet za 2014. godinu, verujete li da će poljoprivrednici imati neke koristi od toga?

- Nisam baš preterano optimističan, jer za nas sitne proizvođače, teško da će se nešto promeniti. Uveren sam sve više da država radi na tome da opstanu samo veliki pro-

izvođači. To se može videti na primeru subvencija koje se iz godine u godinu smanjuju. Pre par godina smo imali 14.000 dinara po hektaru zemljišta, a evo ove godine 6.000, a i to nam smanjuju. Nadležni su takođe najavili da će se subvencije naplaćivati kroz investicije u poljoprivredu. Pitam se kako će oni koji imaju samo par jutara zemlje. Ja sam imao sreću pa sam nešto zemljišta nasledio od dede, nešto sam sam kupio, ali kako će oni što nemaju? Kako da jedan voćar investira u sistem za navodnjavanje kad taj sistem više košta nego zemlja što poseduje? U svakom slučaju, ne piše nam se dobro, jer će oni veliki moći da investiraju, a mi sitni paori teško ćemo opstati. Iako ministarstvo poručuje da će naredne godine više biti okrenuto ka sitnim proizvođačima, ne verujemo na reč dok se ne uverimo u to-poručuje na kraju naše priče Rade Bobić.

M. Balabanović

• KRABAS • KARMAS • KWS 3381 • KASSIUS • KALIGULAS • KREBS •
• KOLUMBARIS • KALIMNOS • KITTY • KILIC • KERBANIS • LUCE •
• MIKADO • KORIMBOS • KONSENS • KERMESS • KLIMT • GRECALE •

Sigurnost pre svega!

Odlični u intenzivnoj proizvodnji
Dugo ostaju zeleni - stay green osobina
Povećan broj redova zrna na klipu
Tolerantni na sušu
Duboko usađeno zrno
Pogodni za gajenje na svim tipovima zemljišta
Brzo otpuštaju vlagu

KWS Srbija d.o.o.
Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd
Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80, www.kws.rs

Sejemo budućnost
od 1856

INDIJA • PIJACA TOKOM NOVOGODIŠNJIH PRAZNIKA

Kupuje se samo osnovno

Stiče se utisak da više ne verujemo da nove godine donose neke bolje dane, da prazničnu atmosferu verno prikazuju samo ulična rasveta i neizbežne petarde, a da se život sveo isključivo na ono koliko imamo u novčaniku

Svečana prednovogodišnja atmosfera osim na ulicama grada, najpre se može uočiti na pijacama među „običnim“ svetom koji vrši poslednje pripreme za praznike. Na sam dan katoličkog Božića i u isčekivanju Nove godine, želeli smo da se uverimo kakva je prodaja na gradskoj pijaci u Indiji, a zatekli smo sasvim uobičajenu sliku, bez mnogo gužve i naravno nevesele prodavce koji se nadaju da će poslednjih nekoliko dana ove 2013. godine uspeti da zarade koji dinar više. Na sve strane čuje se ona standardna priča „nema se para“, „kupuju samo najosnovnije“ i „prošle zime je bilo bolje“. Stiče se utisak da više ne verujemo da nove godine donose neke bolje dane, da prazničnu atmosferu verno prikazuju samo ulična rasveta i neizbežne petarde, a da se život sveo isključivo na ono koliko imamo u novčaniku.

Srdačnu i toplu atmosferu zatekli smo na „beloj pijaci“, gde mlečne proizvode prodaju mahom Sasani. **Mira Živković**, najstarija među njima i sa stažom od 27 godina poručuje da su se svi danas očekivali

Ponuda dobra, kupaca malo: Sasanke na beloj pijaci

penziju i samim tim bolju prodaju, ali ništa od toga.

- Nije lako ni zimi ni leti. Od 7 sati jutros sam ovde i biću još par sati, ali je loša prodaja, jer nije bila penzija. Ne znate vi koliko posla ima da se napravi sir, a šta вреди kad ne možemo to da naplati-

mo. Ima nas ovde desetak koji prodajemo mlečne proizvode, pa kako jednom tako i svima, ne možemo mi tu ništa - kaže Mira, a u priču se ubacuje **Žaklina Ikraš**, takođe Sasanka i seća se da su nekad na pijaci u toku jednog dana prodavali i do 70 kilograma sira, a danas

ako prodaju jedva 20 kilograma, to se smatra za uspešan pijačni dan.

Na tezgi pored je i **Gordana Puvača** koja kaže da do 10 sati nije nijednu krišku sira prodala.

- Posla oko pravljenja sira ima više nego oko malog deteta, jer mora strogo da se vodi računa da bude kvalitetno i da mušterije budu zadovoljne. Ali šta вреди kad od jutros kupaca uopšte nema i ne možeš da prodaš - kaže na kraju ona.

Ipak vedar duh ovih žena koje svake srede i subote dolaze na pijacu je nešto što je nepromenljivo. Navrate stare mušterije, nekom se proda, nekom malo i pokloni i tako iz godine u godinu.

Na drugom kraju pijace, koja je nakon rekonstrukcije vidno uređenija poslednjih dana, širok spektar namirnica. Voće, povrće, meso, kozmetika i garderoba. Na jednoj od mnogobrojnih tezgi sveža pileтина, prava domaća. Kažu prodavci ima tu računice, jer da nije tako ne bi dolazili na pijacu.

Nada Novaković pored pilećeg mesa prodaje mleko i jaja, kaže da sa suprugom i sinom drži piliće u svom domaćinstvu, a imaju

i nekoliko krava. Posla ima preko glave, a radni dan traje od 5 sati ujutru pa do ponoći.

- Deset godina dolazim na pijacu, ali je ove godine prodaja znatno lošija. Ipak ne predajemo se jer nemamo izbora, a mora da se radi. Sviđa mi se kako su uredili pijacu, mnogo su bolji uslovi nego pre. Inače zakup pijačnog prostora nas košta nešto više od 16.000 dinara godišnje, a videćemo koliko će biti za iduću godinu. U svakom slučaju može da se zaradi toliko da imamo za osnovne životne potrebe - i stiće Nada.

Sava Avramov prodavac iz Indije je nakon gubitka posla, odlučio da pokuša da zaradi na pijaci. U svojoj ponudi ima proizvode od svinjskog mesa, a kako kaže domaće je najbolje.

- Imam suvo meso, slaninu, kobasice koje već nekoliko godina sušim i donosim na pijacu. Ne mogu se pohvaliti da ima previše posla, ali ako se sedi kući i ništa ne radi, nema zarade. Snalazimo se kako možemo - poručuje na kraju naše priče.

Do Nove godine ostalo je još nekoliko dana, i jedna pijačna subota. Svi se nadaju da će mušterije „nagrnuti“ baš tih poslednjih dana sa namerom da praznična trpeza bude ukoliko ništa drugo onda bar skromna.

M. Balabanović

DELTA AGRAR

Čestitamo Vam novogodišnje i božićne praznike

Voćarstvo - svetla budućnost i izazov

Izabrane teme Savetovanja su imale za cilj da daju predlog mera šta treba uraditi kako bi se podigli prinosi i povećala proizvodnja koštičavih voćnih vrsta

Departman za voćarstvo i vinogradarstvo, hortikulturu i pejzažnu arhitekturu Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, u saradnji sa Društvom voćara Vojvodine a pod pokroviteljstvom Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, organizovao je 14. decembra 2013. godine Savetovanje o savremenoj proizvodnji koštičavog voća.

Savetovanje koje je ovog puta bilo posvećeno unapređenju razvoja koštičavog voća, je specijalizovano savetovanje za ovaj vid proizvodnje voća na kojem su se mogli čuti najnoviji stručni saveti iz ove oblasti, a sve u cilju pomoći voćarima u ostvarenju njihovih ciljeva i uspeha u proizvodnji.

Prof. dr Milan Popović

Kolika je bila zainteresovanost voćara za ovaj skup dovoljno kazuje činjenica da je amfiteatar Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu bio mali da primi sve zainteresovane za predavanja o uzgoju breskve, šljive, kajsije, trešnje, višnje, tako da su se posetioci smenjivali u nastojanju da čuju najnovije informacije iz ove poljoprivredne oblasti, kao i da se upoznaju sa brojnom ponudom izlagača iz oblasti voćarstva, vinogradarstva, zaštite bilja, mehanizacije...

Veliko interesovanje za studije voćarstva

Ovo savetovanje posvećeno je koštunjavom voću, proizvodnji i programima unapređenja proizvodnje koštunjavog voća u Srbiji. Voćarstvo je jedan izuzetno važan studijski program na našem fakultetu, a sa samim osnivanjem Poljoprivrednog fakulteta počeo je i ovaj studijski program kojeg naši studenti iz generacije u generaciju veoma rado upisuju i mislim da će u budućnosti, kako voćarstvo bude raslo na svojoj skali aktuelnosti, i naš studijski program time dobiti na značaju.

Voćarstvo je isto tako vrlo važna grana poljoprivrede u našoj zemlji, pre svega zbog toga što je izvozno orijentisana - rekao je prof. dr Milan Popović, dekan Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu.

Povećati proizvodnju koštičavih voćnih vrsta

Društvo voćara Vojvodine je osnovano 1981. godine, ponovo smo Društvo aktivirali 2003. godine, do sada smo izdali 18 brojeva časopisa "Voćar-

Prof. dr Zoran Keserović

Strategijom do najsavremenijih tehnologija

Okosnica strategije razvoja voćarstva u Srbiji jeste rejonizacija voćarske proizvodnje i, zapravo, davanje podsticaja ne za bilo kakve tehnologije već za najsavremenije tehnologije kod svih voćnih vrsta i prilagođavanje sortimenta i tehnologija nastalim klimatskim promenama - ističe prof. dr Zoran Keserović.

Kolinda Hrehorović

naišli na razumevanje da uradimo klonsku selekciju oblačinske višnje. Ukoliko to ne budemo uradili i kod šljive i kod maline mi ćemo biti u velikom problemu. Već smo sada u tom problemu. Umesto da smo uradili klonsku selekciju i došli do predosnovnog materijala, formirali bazne matičnjake i unapredili tu proizvodnju mi smo zapravo i kod šljive i kod maline imali jedno veliko nazadovanje a sada isto kod višnje imamo veliku populaciju - rekao je prof. dr Zoran Keserović, u ime organizatora Savetovanja.

Podrška Savetovanju od ministarstva

U resornom ministarstvu mi smo svesni činjenice koliko je zna-

čajna edukacija proizvođača kao i njihovo permanentno usavršavanje, ali smo isto tako i svesni činjenice koliko je poteškoća u primeni te edukacije o savremenim trendovima u poljoprivredi. Upravo zato smatramo da su ovakvi skupovi i savetovanja veoma značajna i da treba nastaviti sa održavanjem u kontinuitetu ovakvih savetovanja, jer je to dobar primer praćenja novih tendencija i naučnih dostignuća u poljoprivredi - rekla je Kolinda Hrehorović iz Ministarstva poljoprivrede.

D. Čosić

Veliko interesovanje za Savetovanje voćara

REČ PROIZVOĐAČA

Organske jabuke - siguran plasman

Na Savetovanju smo razgovarali sa dipl. inž. Lazarom Klještanovićem, savetodavcem za voćarstvo i vinogradarstvo u PSS Ruma i proizvođačem jabuka.

Na kolikoj površini uzgajate jabuke?

Ukupna površina koju imam je 2,1 hektar, a od toga radim 1,4 hektara organskog zasada jabuke. Zasad se inače nalazi u Irigu, u potesu Tursko brdo.

Koji sortiment je zastupljen?

Što se tiče sortimenta organske jabuke to su sve sorte koje su otporne na čađavu krastavost, a imam i dve sorte koje su otporne na pepelnicu. U pitanju su sorte Williams Pride koja je letnja sorta. Potom imam dve zimске Gold Rush i Enterprise, Zlatni delišes klon B i nešto Ajdareda, Mucu-a i malo Granny Smith-a.

Zašto organski zasad jabuke?

Hoću da se rešim konvencionog zasada jer me to više ne interesuje. Hoću da imam dva hektara organskog zasada, što je sasvim dovoljno.

Koja je Vaša vizija?

Moja vizija sa pokretanjem zasada organske jabuke okrenuta najviše u cilju plasmata, jer

Lazar Klještanović

mislim da ću imati manje problema sa prodajom. Već sada imam dobru cenu. Više od dva puta se dobija za organski proizvod. Ima smisla baviti se organskom proizvodnjom, naročito za one koji nemaju velike površine, samo je bitno naći parcelu koja ima izolaciju.

Šta očekujete od današnjeg Savetovanja?

Očekujem da saznam nešto novo i da se eventualno odlučim koje sorte kajsija bih zasadio i u kom uzgojnom obliku - rekao je Klještanović.

stva i vinogradarstva" i četiri biltena, održali smo osam savetovanja kako od Društva voćara Vojvodine, tako i zajedno sa Poljoprivrednim fakultetom, odnosno Departmanom za voćarstvo i vinogradarstvo. Ovo savetovanje održava se u sklopu proslave 60 godina Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu koje će se održati sledeće godine.

Mi smo u voćarstvu Srbije uradili dosta u poslednjih 10 godina a moramo priznati da smo najviše uradili kod jabuke ali nismo kod koštičavih voćnih vrsta koje su zapravo, kad pogledate proizvodnju voća u Srbiji koja je negde ove godine oko 1,5 miliona tona, oko 70% ide na koštičave voćne vrste - na šljivu, kajsiju, breskvu, trešnju i višnju. Nismo tu dosta uradili na uvođenju novih tehnologija, jer imamo jako male prinose po stablu. Na primer, kod šljive se po proizvodnji u Evropi nalazimo na prvom mestu, a u svetu na drugom mestu, a kada spomenemo proizvodnju po jedinici površine onda smo na 24. mestu u Evropi, a u svetu na 67. mestu. Tako je i kod ostalih voćnih vrsta.

Izabrali smo ove teme za savetovanje da bi dali predlog mera šta treba uraditi kako bi podigli prinos i povećali proizvodnju koštičavih voćnih vrsta. Imamo i predavanje o novoj tehnologiji sadnje trešnje, kajsije, o problemu koji se javio - Žilogrizu, koji prethodi uništavanju oblačinske višnje. Nakon ovog skupa, uputićemo jedan dopis Ministarstvu za poljoprivredu u kojem ćemo tražiti da pod hitno formira radnu grupu koja bi dala predlog mera za rešavanje ovog problema, jer na jugu Srbije imamo veliko sušenje stabala, a prethodi opasnost da se to proširi i na druge lokalitete.

Pre svega moramo voditi računa o izboru lokaliteta za pojedine voćne vrste, moramo voditi računa o sortimentu, o podlogama. Stručnjaci Departmana za voćarstvo i vinogradarstvo su prepoznali ovaj problem. Dobili smo nekoliko projekata od pokrajinskog sekretarijata za nauku i tehnološki razvoj, pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, a sve u cilju unapređenja koštičavih voćnih vrsta. Jedan od projekata jeste i produbljivanje vegetativnih podloga kako bi povećali broj biljaka po hektaru. Takođe u okviru Ministarstva za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo mi smo uradili strategiju koja će negde u januaru mesecu ići na javnu raspravu. Okosnica te strategije jeste rejonizacija voćarske proizvodnje i, zapravo, davanje podsticaja ne za bilo kakve tehnologije već za najsavremenije tehnologije kod svih voćnih vrsta i prilagođavanje sortimenta i tehnologija nastalim klimatskim promenama.

Mi smo poslednjih 10 godina tražili da dobijemo projekat i nigde nismo

Teme savetovanja

U cilju unapređenja proizvodnje koštičavih voćnih vrsta na Savetovanju su održana sledeća predavanja: **Savremene sorte i ciljevi u oplemenjivanju breskve** (Daniela Giovannini, Centar za istraživanje voćaka, Forli, Italija); **Iskustva sa novim sortama šljive i klonovima oblačinske višnje** (Krunoslav Dugalić, Poljoprivredni institut Osijek); **Podizanje savremenih zasada kajsije - izbor sorti i tehnologije proizvodnje** (Prof. dr Zoran Keserović, Poljoprivredni fakultet Novi Sad); **Podizanje savremenih zasada trešnje - izbor sorti i tehnologije proizvodnje**

(Prof. dr Vladislav Ognjanov, Poljoprivredni fakultet Novi Sad); **Podsticanje grananja kod trešnje rovašenjem i upotrebom bioregulatora** (Marko Dorić, dipl. inž. - master, Poljoprivredni fakultet Novi Sad); **Pojava i suzbijanje baštenske grinje (Tetranychus urticae) u voćarstvu** (Jovanka Petrović, Marko Injac, Chemical Agrosava, Beograd) i **Biološki ciklus razvika i suzbijanje žilogriza (Capnodis tenebrionis)** (Mr Gordana Jovanović, PSSS Leskovac; dr Marko Injac, Sreten Radosavljević dipl. Ing. Chemical Agrosava Beograd, dr Duško Jovanović-Leskovac).

Đubrenje voćnjaka

Autori: Zoran Keserović, Nenad Magazin, Marko Injac, Fabricio Totis, Biserka Milić, Marko Dorić, Jovanka Petrović

U savremenim intenzivnim zasadima đubrenje je jedna od najvažnijih agrotehničkih mera od koje zavisi rast i rodnost voćaka. Za normalno rastenje i rodnost voćaka neophodni su sledeći makroelementi: azot, fosfor, kalijum, kalcijum, magnezijum i dr. Njih biljke troše u većim količinama. Međutim, vočke uzimaju i druge elemente u malim količinama, a njihov nedostatak može da utiče na mnoge fiziološke poremećaje u biljkama: bor, cink, bakar, gvožđe, molibden, mangan. Đubrenjem se u zemljište unose hranljivi elementi kako bi njihov sadržaj bio što bliži optimumu za rast i razvoj biljaka.

Preduslov za optimalno snabdevanje voćnjaka hranljivim materijama jeste da je struktura zemljišta i sadržaj hranljivih materija u njoj poznata (analiza zemljišta). Kako bi se održala kontinuirana mineralizacija azota u zemljištu i ujedno obezbedilo snabdevanje korenskog sistema hranljivim materijama, potrebna je dovoljna vlažnost zemljišta. Naročito tokom suvih perioda u proleće, na suvim, peskovitim zemljištima, kao i u voćnjacima sa malim porastom, u periodu od faze balona do junskog opadanja plodova treba da se obrati pažnja na ujednačenu vlažnost zemljišta.

Azot je veoma važan za vegetativni razvoj voćaka, ali i za obrazovanje generativnih organa. Previše i kasno đubrenje azotom utiče na bujan porast mladara i krupnije plodove. Takvi mladari ne odrvene do jeseni i često su skloni izmrzavanju, a plodovi su krupniji i slabije skladišne sposobnosti. U slučaju nedostatka azota, letorasti su lošijeg porasta i slabije je obrazovanje cvetnih pupoljaka. Fosfor utiče na obrazovanje cvetnih pupoljaka, zametanje i normalan razvoj plodova, kao i na prisustvo boje i aromatičnih materija u plodovima. Na stablima koja su dobro obezbeđena fosforom, na vreme dolazi do odvenjavanja letorasta. Kalijum utiče na rodost voćaka i akumulira se u rodnim grančicama, lišću i plodovima. Kalijum utiče na kvalitet i boju plodova.

Đubriva se prema poreklu dele na organska (prirodna) i mineralna (veštačka). Od organskih đubriva najčešće se koristi stajnjak, osoka, kompost, zeleni đubrenje itd. Upotrebom organskih đubriva popravlja se struktura zemljišta, tj. zemljište se obogaćuje humusom i omogućuje bolje iskorišćavanje mineralnih materija. Mineralna đubriva imaju u sebi elemente u neorganskom obliku i dele se na prosta i složena (kompleksna). Najvažnija azotna đubriva su: KAN (27 % N),

amonijum-sulfat (21 % N) i urea (46 % N), amonijum nitrat (% N). Sva ova azotna đubriva se koriste pre početka kretanja i za vreme vegetacije. Od fosfornih, najviše se koristi superfosfat (17–19 % P₂O₅), Tomasovo brašno (16–22 % P₂O₅, a od kalijumovih: kalijum-sulfat (48–52 % K₂O), kalijum-hlorid (58–62 % K₂O) i kalijum nitrat (% K₂O). Međutim, danas se u voćarskoj proizvodnji najviše koriste kompleksna đubriva, koja se sastoje od dva ili više hranljivih elemenata. Najbolje je ako je odnos N:P:K u takvim đubrivima 2:1:3. Za voćarsku proizvodnju najpogodnija su sledeća kompleksna đubriva: 8:4:20, 10:20:30, 9:18:27, 7:14:21. U nedostatku ovih kompleksnih đubriva mogu da se upotrebe i kompleksna đubriva sa sledećim odnosom 15:15:15 i 14:14:14. Fosforna i kalijumova đubriva unose se u zemljište tokom mirovanja vegetacije. Što se sadržaj azota u kompleksnim đubrivima povećava, to im se vreme primene pomera ka početku vegetacije.

Vreme đubrenja i količina đubriva

U toku pripreme zemljišta za sadnju, tj. rigolovanja, obavlja se agromeliorativno đubrenje na osnovu hemijske analize zemljišta. Obično se dve trećine utvrđene količine kalijuma, fosfora i stajnjaka rasturi po površini pre rigolovanja, a ostatak posle rigolovanja i ravnjanja površine.

Do stupanja voćaka u period pune rodnosti, ukoliko je obavljeno agromeliorativno đubrenje, vočke se đubre uglavnom azotnim đubrivima. U vremenu potpune rodnosti u toku jeseni dodaju se kompleksna đubriva, a u proleće u toku vegetacije azotna đubriva. Svake četvrte godine neophodno je dodavati stajnjak, ili obaviti zaoravanje biljaka za zeleni đubrenje. U punoj rodnosti neophodno je održavati nivo hranljivih materija u preporučenim granicama, tj. treba uvek nadoknaditi one količine koje su iznete iz zemljišta za izgradnju lišća, drveta, pupoljaka i plodova. Treba napomenuti da za zemljišta kisele reakcije treba koristiti bazna azotna đubriva (KAN i amonijum – nitrat), dok za zemljišta koja pokazuju baznu reakciju treba koristiti kiselija azotna đubriva (amonijum – sulfat).

Unošenje đubriva može da se obavlja na nekoliko načina. Kompleksna đubriva i stajnjak koji se unose u jesen mogu da se rasture po celoj površini ili u brazde. Ako se đubrivo rastura po celoj površini onda se vrši zaoravanje ili tanjira-

Unošenje đubriva može da se obavlja na nekoliko načina. Kompleksna đubriva i stajnjak koji se unose u jesen mogu da se rasture po celoj površini ili u brazde. Ako se đubrivo rastura po celoj površini onda se vrši zaoravanje ili tanjiranje. Jesenje đubrenje može da se obavlja i u brazde, tako što se kod mladih voćki otvaraju brazde u projekciji krune, a kod starijih voćaka između redova

Tabela 1.

Sorte	kgN/ha
Pink lejdí®	0-30
Fudži, topaz, jonagold, greni smít, winesap, morgenduft	20-40
Zlatni delišes, pinova, crveni delišes standard, kanzi®, jazz®	30-60
Gala, breburn, modí®	30-80
Crveni delišes spur	80-100

Izgled savremenog zasada jabuka (Mala Remeta)

nje. Jesenje đubrenje može da se obavlja i u brazde, tako što se kod mladih voćki otvaraju brazde u projekciji krune, a kod starijih voćaka između redova. Đubriva se unose preko zemljišta: rasturanjem ispod krune 70 %, fertirigacijom 25 % i folijarno oko 5 %. Đubriva se razbacuju ispod krune tako da đubrivo bude rastureno 60–70 cm šire u odnosu na projekciju krune. Poželjno je da se rastureno đubrivo okopavanjem ili freziranjem unese u zemljište ili da se zemljište dobro natopi vodom.

Ukoliko se u toku juna ili jula, na osnovu analize listova koja je obavezna svake godine u integralnoj proizvodnji, primeti nedostatak nekog od elemenata, može da se obavi folijarno đubrenje. Ono se obavlja 2–3 puta u razmaku 15–20 dana. Ona sadrže osim važnijih mikroelemenata još i azot, fosfor i kalijum.

Takođe, u voćnjacima često dolazi do pojave hloroze izazvane niskim sadržajem gvožđa, i to pogotovo na peskovitim zemljištima. Radi otklanjanja nedostatka gvožđa, dobre rezultate daje primena gvožđe-helata. Prskanje helatima gvožđa (Fe-EDTA) treba obaviti sa 0,3–0,5 % rastvorom nekoliko puta u toku vegetacije. Ukoliko se helati gvožđa primenjuju preko zemljišta, savetuje se njihovo rasturanje oko stabla i to 50–150 g po stablu. Bolji rezultati se postižu ako se navedena količina helata primenjuje u vidu 1–2 % vodenog rastvora. Oko svakog stabla na kojem se uočavaju znaci nedostatka gvožđa, na udaljenosti od 1 do 1,5 m potrebno je izbušiti ili iskopati 3–4 rupe od 15 do 30 cm. Rastvor se sipa u rupe, koje se zatim zatrpaju. Pri unošenju helata u zemljište, oni deluju 2–3 godine, dok je folijarno tretiranje potrebno obaviti svake godine. U poslednje vreme unošenje ovih đubriva obavlja se hidroburom. Nedostatak gvožđa može da se ukloni i folijarnim đubrivima, koja pored drugih hranljivih elemenata, sadrže

i gvožđe. U voćnjacima gde se navodnjavanje obavlja sistemom kap po kap, helati mogu da se dodaju i vodi za navodnjavanje (5 g Fe-EDTA / stablu). Takođe, kao dobar način se pokazalo i unošenje gvožđa putem fertirigacije.

Sistem đubrenja se u intenzivnoj proizvodnji jabuke zasniva isključivo na analizama sadržaja hranljivih elemenata u biljkama i zemljištu. U integralnoj proizvodnji analiza listova se mora raditi svake godine, a svake četvrte ili pete godine zemljišna analiza, kako bi se znalo koje bi količine hraniva treba dodati u zemljište. Preporučuje se đubrenje sistemom fertirigacije, kroz sistem za navodnjavanje, a eventualna korekcija folijarnom prihranom. U gustim zasadima jabuke savetuje se đubrenje u skladu s Integralnim konceptom proizvodnje.

SNABDEVANJE VOĆAKA HRANLJIVIM MATERIJAMA

Primena mineralnih đubriva

Mineralna đubriva se razlikuju po njihovoj specifičnoj težini, kao i veličini zrna. Kod rasturača za đubriva sa jednakom brzinom kretanja, teža đubriva sa većim zrnom će biti dalje bačena i obrnuto. Za doziranje količine đubriva potrebni su sledeći podaci:

planirana količina po ha (npr. 200 kg),
razmaci između redova (npr. 3,2 m)
brzina (npr. 5,5 km/h).

Primer:
Potrebno je uneti 200 kg đubriva po ha. Razmak između redova iznosi 3,2 m. Merenjem je utvrđeno da se tokom jednog minuta izbaci oko 5,9 kg mineralnog đubriva.

kg/min = 200 × 3,2 × 5,5* :
600 = 5,86 kg/min
* = brzina kretanja

Kontrola i podešavanje količine đubriva

Na otvor za izbacivanje đubriva treba staviti prazan džak za đubrivo ili neku posudu. Nakon jednog minuta izmeriti količinu đubriva u džaku ili posudi.

Ako se u džaku nalazi više ili manje đubriva nego što je po kalkulaciji potrebno, otvor(i) za izbacivanje đubriva se moraju suziti ili proširiti sve dok se rezultat ne poklopi sa željenom količinom. Po našim saznanjima, idealna je brzina kretanja od 5 do 6 km na čas kao i broj obrtaja priključnog vrtila od oko 250 obrtaja/min.

Azot (N)

Pojedine sorte jabuka imaju različitu potrebu za azotom. Ta potreba zavisi od prinosa i od porasta. Preporučene količine azota u tabeli 8 važe za vočke sa srednjim porastom (dužina lastara 15 do 25 cm).

Orijentacione vrednosti za godišnje đubrenje azotom različitih sorti (tabela 1.).

Prilikom đubrenja azotom mora se obratiti pažnja na mnoge parametre. U slučaju jakog porasta (dužina mladara preko 25cm) preporučujemo redukovanje azota za 50%, a ukoliko je slab porast, pored đubrenja azotom pažnja mora da se obrati i na vlažnost zemljišta. Tako se i na nadmorskim visinama preko 600 m i na peskovitim zemljištima količina azota u slučaju slabog porasta može povećati za 30%.

Kod zemljišta sa oznakom veoma lako (S, sS, uS) i lako (mS, stS, sU), maksimalna količina azota je 30 kg/ha, a takođe i kod sadržaja humusa od preko 4% preporučujemo redukovanje količine azota za najmanje 30%.

Tokom kasne jeseni, količina đubrenja azotom ne treba da prevazilazi 40 kg/ha. U slučaju da postoji povišena potreba za azotom, količinu đubrenja treba rasporediti na jesen i proleće, a ukoliko se radi prskanje u jesen ureom u cilju opadanja listova i suzbijanja gljivičnih oboljenja, u bilansu azota mora da se uzme u obzir i ova količina.

Kod sorte pink lejdí®, u slučaju jakog porasta preporučujemo izostavljanje azota tokom dve godine. Provera mineralizacije i naknadnog snabdevanja zemljišta azotom može da se izvrši N_{min} metodom.

(Iz udžbenika: Integralna proizvodnja jabuke)

U idućem broju: Smernice za integralnu proizvodnju i gornje granice za snabdevanje azotom

Foto: D. Čosić

Novi pogledi i inovacije u zaštiti bilja

Na 12. Savetovanju o zaštiti bilja na Zlatiboru, koje je održano krajem novembra u organizaciji Društva za zaštitu bilja Srbije, učesnici ovog naučno-stručnog skupa imali su mogućnost da se upoznaju sa novitetima i inovacijama koji stižu iz domaćih i stranih kompanija u oblasti zaštite bilja, ali i da čuju razne komentare i savremena poimanja u vezi ove značajne poljoprivredne delatnosti. Jednu od najupečatljivijih prezentacija imala je kompanije "BASF Srbija". U cilju novih saznanja u ovom izdanju naših novina objavljujemo ono najzanimljivije iz prezentacija Siniše Ilinčića i Aleksandra Jotova iz kompanije "BASF Srbija".

STRAH OD NEZNANJA

Zbog pesticida su velike oči

- Na samu spomen pesticida većina ljudi oseti strah i negodovanje. Optužuju ih za zagađivanje čovekove okoline, razne bolesti i problema kod ljudi. Većina njih, ustvari, ne zna šta su to pesticidi.

Šta su, dakle, pesticidi? Uobičajen odgovor su: Otrovi. I to je tačno. Pesticidi jesu otrovi. A koliko su ti otrovi opasni? Hajde da ih uporedimo sa nečim još opasnijim po čoveka. Na

primer, da ih uporedimo sa elektricitetom. Ljudi su se plašili i dalje se plaše munja i gromova. To je elektricitet. Njega smo naučili da koristimo i imamo ga u svakoj kući. Znamo da ne treba da guramo prste u utikač jer će nas udariti struja. Zatim, vatra je takođe opasnija od pesticida. I nju smo naučili da koristimo. Od roštilja do upaljača i plinskih peći. I niko više ne gura ruku u plamen jer zna da će se opeći. Znači svakog trenutka smo okruženi sa stvarima koje su mnogo opasnije od pesticida, ali samo sa jednom razlikom - naučili smo da koristimostruju i vatru! Ne plašimo se mi pesticida zato što su oni opasni. Mi se borimo pesticida jer malo znamo o njima.

A zašto su nam pesticidi potrebni? Pa jednostavno, DA NAM SPASU ŽIVOTE! Najopasnija oboljenja kroz istoriju rešena su uz pomoć Zaštite Bilja. Kuga je rešena uništavanjem pacova, malarija uništavanjem komaraca, tifus uništavanjem buva. Sve godine gladi, kada je umiralo više od polovine stanovništva, bile su izazvane uništavanjem useva zbog nekog oboljenja (plamenjača, vatra svetog Antonija). Većina alergija i mnogo težih oboljenja počinje sa hranom na kojoj se razvijaju gljivice (takozvanom - neprskanom...). Mikotoksini od gljiva su, verovatno, uzročnici 50% raznih

Siniša Ilinčić, sa prezentacije

veoma teških oboljenja kod čoveka. Znači pesticidima se čuva 50% hrane i odžavaju biljke bez uzročnika bolesti i alergija kod čoveka.

Da bi sve bilo u redu, kao i sa strujom ili vatrom, potreban je dobar savet i dobar pesticid.

Dobre savete potražite od agronoma (ne od trgovaca...). Agronomi su

po imanjima, poljoprivrednim zavodima, prognozno-izveštajnim službama, apotekama. Možete uvek i pozvati agronome BASF-a. Uvek poslušajte one malo crnje. Ti su bili u njivi. Oni blede...pa, tu oprezno!

Kako pronaći dobar pesticid. Trebalo bi koristiti originalne proizvode! Tu budite jako oprezni! Znajte kada čije-

te "To je To Isto" da je to LAŽ! Ako ponekad imaju istu aktivnu materiju svaki proizvod je RAZLIČIT! Na primer, sredstvo protiv divljeg sarka u kukuruzu iz Nemačke zove se Kelvin. Onda vam neko kaže da ima „to je to isto" jer ima istu aktivnu materiju. Neće vam reći da je količina aktivne materije SAMO 4%! A šta je onih 96%, isto će biti prečutano! Savet je da se čuvate takozvanih „kineza" jer ako se desi neka šteta nema više pomoći. Uložimo 120 evra za seme, 150 za đubrivo, 150 za naftu, plus zakup. Da li treba da se kockamo zbog deset evra razlike u ceni za originalni preparat? A mala greška sa hemijom može da uništi ceo usev. Uostalo samo dobro pogledajte... Svi oni koji prodaju takozvane „kineze" voze Nemačka kola.... Pa što ne voze kineska? Mnogo je teže napraviti dobar pesticid nego dobar auto. Ovo svakome ko zna da čita između redova mnogo govori...

Da se vratimo na početak. Pesticidi jesu opasni ali samo kada se sa njima loše radi. Kao i sve drugo oko nas - struja, vatra, oružje, vožnja kola, kuhinjska so... Sve ovo smo naučili da koristimo. Naučimo da koristimo i pesticide i više nam od straha neće biti velike oči - rekao je Siniša Ilinčić, menadžer za tehničku podršku kompanije "BASF Srbija".

INOVACIJE IZ KOMPANIJE "BASF"

Enervin i Orvego – preparati koji sadrže Initium

Još jedna inovacija iz kompanije BASF stiže, ovoga puta, u vidu nove aktivne materije, vrhunske efikasnosti i odličnih ekotoksikoloških svojstava. U pitanju je Initium, namenjen suzbijanju gljiva iz klase Oomycetes, prouzrokovanih bolestima tipa plamenjače. **Initium** je deo dva nova fungicida – **Orvego** i **Enervin**.

Initium je nova aktivna supstanca, iz nove hemijske grupe, pirimidilamini. Ima specifično delovanje, deluje u mitohondrijama, a zadatak ovih ćelijskih organela je obezbeđivanje energije za životne procese u ćeliji. Initium prekida lanac disanja čime zaustavlja životne procese u ćeliji gljive.

Ova aktivna supstanca deluje preventivno, ali se čvrsto vezuje za voštani sloj kutikule, zbog čega se teško spira kišom. Takođe, poseduje moć redistribucije, što znači da se pod uticajem rose površina tretirana Initium-om širi. Često, do pojave plamenjače dolazi i pod uticajem jakih rosa, pa iako nema padavina, infekcija se ipak ostvari. Mnogi preventivni fungicidi se pod uticajem jakih rosa lako spiraju sa lista, olakšavajući ostvarenje zaraze.

Ono što je drugim fungicidima mana za Initium je prednost. Pod uticajem rose širi se tretirana površina i povećava efikasnost. Zato za Initium kažemo da je to **premijum preventivni fungicid**.

Enervin – novi fungicid protiv plamenjače vinove loze

- Naziv proizvoda Enervin
- Aktivne supstance Initium 120 g/kg + Metiram 440 g/kg
- Hemijska grupa Pirimidilamini + Ditiokarbamati
- Mehanizam delovanja Kompleks III inhibitor + „multi site"
- Formulacija WG (vodorastvorljive granule)
- Zasad/Usev Vinova loza
- Ciljani patogen Plamenjača vinove loze (P.viticola)
- Doza primene 2,5 g/kg/ha

- Vreme primene Preventivno, BBCH 53 – 83

Kako deluje Enervin ?

Enervin sadrži dve aktivne materije - Initium i Metiram. Zajedno čine idealnu kombinaciju u borbi protiv rezistencije, obe deluju preventivno i imaju dobar ekotoksikološki profil.

Novu aktivnu materiju kompanije BASF, Initium, već smo upoznali a vredi se podsetiti kako deluje metiram.

Metiram

Metiram je proverena aktivna materija iz grupe ditiokarbamata sa tzv. „multi site" efektom. Kao što smo objasnili u prošlom broju Informatora, u slučaju ditianona, ovaj engleski izraz znači delovanje na više mesta u ćeliji gljive čime se mogućnost rezistencije svodi nanajmanju moguću meru. Širok spektar delovanja takođe je ovde od značaja.

Kako koristiti Enervin ?

Pravo mesto za Enervin u programima zaštite je posle cvetanja vinove loze. Idealan je za zaštitu bobica i peteljki u fazi kada su najosetljiviji na plamenjaču. Poznato je da su bobice najosetljivije u fazi do veličine zrna graška, tada još uvek vrše fotosintetsku funkciju i ako u tom periodu dođe infekcije plamenjačom posledice su katastrofalne – time je ugrožen ne samo prinos već dolazi u pitanje i sama berba.

Zašto je Enervin upravo tada odličan?

- Čvrsto se vezuje za voštani sloj kutikule a bobice, u ranim fazama rasta, imaju najviše voštanih materija.
- Pod uticajem rose, koje su česte u tom periodu, tretirana površina se širi i povećava efikasnost Enervin-a.
- U slučaju jakih padavina dolazi do izražaja otpornost na spiranje kišom. Ni 20 mm kiše, 1 sat nakon tretmana ne narušava efikasnost preparata.

Enervin je pravo rešenje uvek kada očekujemo jake padavine, bitno je samo da bude primenjen preventivno a onda ćemo lako zaključiti zašto kažemo da je u pitanju premijum preventivni fungicid.

Orvego

Orvego je drugi član porodice **Initium**, na tržištu je od 2013. Njegova lična karta izgleda ovako:

- Naziv prizvoda Orvego
- Aktivne supstance Initium 300 g/l + Dimetomorf 225 g/l
- Hemijska grupa Pirimidilamini + Morfolini
- Mehanizam delovanja Kompleks III inhibitor + lokalni sistemik
- Formulacija SC
- Zasad/Usev Paradaž, krastavac, krompir, v. loza
- Ciljani patogen Prouzrokovaci plamenjače
- Doza primene 0,8 l/ha
- Vreme primene Preventivno

Šta je Orvego ?

Orvego je fungicid izuzetne snage, namenjen borbi protiv gljiva prouzrokovaca plamenjače – plamenjača krompira i paradajza (prouzrokovac gljiva Phytophthora infestans), plamenjača krastavca (prouzrokovac Pseudoperonospora cubensis) kao i plamenjača vinove loze (prouzrokovac Plasmopara viticola) i to u najtežim uslovima. Treba ga primeniti kada su uslovi za razvoj bolesti optimalni – smeđa kišnih i sunčanih perioda, umerene temperature, visoka relativna vlažnost vazduha. Treba težiti da se proizvod primeni preventivno, u cilju smanjenja rizika od rezistencije ali kada to nije moguće i treba sprečiti razvoj bolesti u nastajanju, posedovanje ovakvog oružja znači spas za proizvođača.

Orvego je odličan povrtarski preparat, zbog kratke **karence koja iznosi svega 1 dan** za krastavac i paradajz može se koristiti kako u

Aleksandar Jotov

kritičnim fazama tako i neposredno pred berbu. Ovo je posebno značajno za povrće koje se sukcesivno bere (kornišoni, paradajz). Kod krompira, pored dobre efikasnosti na listu, odličan je i uzaštiti krtola.

Izvoz povrća

Orvego zadovoljava sve standarde moderne proizvodnje. Registrovan je širom EU sa karencom (poslednji rok primene pre berbe) od 1-3 dana. Bez obzira gde izvozite vaše povrće sa Orvegom ste potpuno sigurni.

Faban

Faban je novi fungicid kompanije BASF **namenjen zaštiti od čađave krastavosti lista i plodajabuke** sa dve poznate aktivne materije ali sa **revolucionarnom formulacijom**. Preparat sadrži 250 g/l ditianona i isto toliko pirimetanila. Primenjuje se u dozi od 1,2-1,6 l/ha.

Faban – Co-Crystal struktura je nova snaga

Faban nije običan proizvod sa dve dobre aktivne supstance. Ono što mu daje novu snagu i mogućnosti koje običan tank-mix nema jeste pažljivo razvijena, **prva ko-kristalna tehnologija protiv čađave krastavosti**. O čemu je reč?

Tokom procesa formulacije, posebnom tehnologijom, uz dodavanje patentiranog BASF adjuvanta,

100 % ditianona i 67% pirimetanila nalazi se u ko-kristalnom obliku. Preostalih 33% pirimetanila rastvoreno je u adjuvantu.

Šta su ključne prednosti ovakve formulacije:

1. Produženo preventivno delovanje. Za solo proizvode na bazi pirimetanila (poput Scala-400 g/l) važi pravilo 3 dana preventivnog delovanja i 2 dana „unazad" (sprečavanje infekcije u nastajanju). Razlog za krako preventivno delovanje je brzo isparavanje pirimetanila, posle 4 dana na listu ostaje manje od 10 % pirimetanila. U slučaju Fabana, nakon 4 dana ostaje više od 60% pirimetanila zahvaljujući ko-kristalnoj strukturi koja sprečava brzo isparavanje. Ditianon ostaje čvrsto vezan u ko-kristalu, čime se još teže spira kišom.

2. Širi okvir za primenu – bitan nedostatak pirimetanila i drugih anilinopirimidina jeste slabo delovanje na višim temperaturama, što se takođe menja kod Fabana. Ko-kristal sprečava naglo isparavanje, pa je i delovanje na višim temperaturama znatno bolje nego kod solo proizvoda.

3. Izuzetne osobine – Faban, iako je sadržaj aktivne supstance niži nego kod Scale, zadržava povratno delovanje (48 h „unazad"). Razlog je u 33% „slobodnog" pirimetanila koji je zapravo rastvoren u adjuvantu čime dobija dodatnu brzinu i snagu u sprečavanju infekcije. Dobro je poznato da je Delan najotporniji preventivni fungicid na spiranje kišom i pri padavinama od 20 mm nema razlike između Fabana i tank-mixa, ali pri 40 mm kiše nakon tretmana razlika je značajna u korist Fabana.

Na kraju, da zaključimo: dobili smo novo, odlično oružje u borbi protiv čađave krastavosti. Na nama je da ga dobro i pravilno koristimo - zaključio je **Aleksandar Jotov**, iz marketinške podrške za vinogradarstvo, voćarstvo i povrtarstvo u kompaniji "BASF Srbija".

Kad januar stegne – jesen dobro rodi

Reklo bi se da poljoprivrednici nemaju šta da rade. Ali i nije tako. Vredni ljudi na selu i u ovom mesecu imaju posla

„Kad u januaru zima steže, onda jesen dobro rodi“, „Ako januar nije u snegu, teško njivi, dolu i bregu“, „Januarska kiša sve useve siša“, „Zima je kao žena, dobre strane joj se vide, a loše oseće“. Tako su govorili stari. U njihovim izrekama nataložilo se vekovno iskustvo. Uostalom, januar se naziva i ledeni mesec. Jer, ako neki mesec zasluži epitet najhladnijeg i najzimskijeg, onda je to sigurno januar. On je zbog klasične promene godišnjih doba u svim delovima Republike Srbije najhladniji mesec u godini.

Prema podacima merenim u proteklih 120 godina, januar je u 62 odsto godina bio najhladniji mesec. Srednja mesečna temperatura vazduha je u većem delu Srbije u granicama „negativne nule“.

U takvim vremenskim uslovima, reklo bi se, poljoprivrednici nemaju šta da rade. Ali, nije tako. Vredni ljudi na selu, i u ovom mesecu obavljaju mnoge itekako važne poslove.

Ratari: Da voda ne leži

Ako zemljište za setvu prolećnih useva nije poorano jesenas, ore se sada, naravno, pod uslovom da vremenske prilike i vlaga zemljišta to dozvoljavaju. Pre oranja rasturaju se stajnjak i mineralna đubriva. Ako otopli, na parcelama sa ozimim usevima gde se zadržava voda, suvišnu vodu treba odvesti pravljjenjem bra-

zda (plugom) ili jaraka (motikom ili ašovom). Na tlu gde se pojavila ledena pokorica, treba je razbijati.

Početkom svake godine prave se planovi za prolećne i ostale radove tokom godine. Nabavlja se reprodukcioni materijal: semena, đubriva, zaštitna sredstva, rezervni delovi i ostalo što je potrebno za prolećnu setvu. Kontrolise se stanje uskladištenih proizvoda.

Povrtari: Setva u leje

Pripremaju se zaštićene leje za setvu rasada. Seje se paprika te rani kupus i ostale kupusnjače u zaštićen prostor za proizvodnju rasada. Krtole krompira se naklijavaju za ranu proizvodnju.

Vrši se priprema za narednu vegetativnu sezonu. U plastenicima i staklenicima obavljaju se sve potrebne pripremne radnje. Prave se planovi proizvodnje, sređuju se mašine i alati, nabavljaju se potrebni materijali – đubrivo, sredstva za zaštitu bilja i sadni materijal. Ukoliko eventualno na polju ima kelja pupčara, praziluka, rena, treba ih brati ako nema snega i zemlja nije smrznuta.

Stočari: Sveža hrana na jelovniku

Preživarima je potrebno obezbediti pored sena i nešto stočne hrane u obliku korenasto-krtolastih bilja-

Vreme za rezidbu

ka i manje količine koncentrovane hrane. Koncentrat može biti gotova fabrička smeša, a ako je nema, stoci se daje prekrupa od ječma, kukuruza i zobi u podjednanim količinama. U jelovnik svoje stoke uključite sve popularniju stočnu hranu – tritikale.

Suprasne krmače se hrane raznovrsno i strogo se pazi da hrana ne bude smrznuta ili buđava. Silaža se daje svoj stoci, jer uz kvalitetno seno predstavlja najbolju hranu.

Ovce se pare za letnje jagnjenje. Dobri stočari uvek paze pod kakve ovnovne pripuštaju svoje ovce jer od toga u velikoj meri zavisi kakav će podmladak dobiti.

Kokoškama u ovim mesecima daje se kombinovana koncentrovana hrana i dobro se utopljavaju, tako da temperatura ne padne ispod +12 stepeni Celzijusa.

Voćari i vinogradari: Zimska rezidba...

Izvodi se zimska rezidba i sadi se voće (ako je zemljište ocedito i temperatura vazduha pozitivna). Plodovi

u skladištu se pregledaju i klasiraju.

Obavljaju se pripreme za izvođenje radova u voćnjaku tokom zime, proleća pa i leta. Pod ovim priprema podrazumeva se utvrđivanje i nabavka potrebnih mineralnih i organskih đubriva, sredstava za zaštitu, herbicida, voćnog semena, podloga, kalem-grančica, reznica i sadnica. Popravlja se mehanizacija, alat i ambalaža.

Kada snežni pokrivač nije visok i temperature nisu izuzetno niske i u voćnjaku se mogu izvršiti neki radovi kao što su: đubrenje organskim i mineralnim đubrivima i obrada zemljišta, ako nije obavljena u toku jeseni, priprema zemljišta za sadnju voćaka (rigolovanje ili kopanje jama), krčenje starih i dotrajalih stabala, zaštita zasada jagoda od golomrazice prekrivanjem slamom, odstranjivanje dvogodišnjih izdanaka iz zasada maline i kupine.

Nabavljaju se stubovi, kolje, žica i drugi materijali potrebni za vinograd u toku godine. Završava se rigolovanje zemljišta za podizanje mladih vinograda. Pripremaju

se mesta za sadnju ožiljenih kaleмова. Stajnjak se utovara, prevozi i istovara orezana loza. Vrši se popravka naslona. Čiste se kanali i uređuju putevi. Skidaju se reznice. Kontrolisu se trapovi ako je sadni materijal blagovremeno nabavljen.

U bašti i dvorištu: Kako ruže zimuju?

Hladni zimski dani su najpogodnije vreme da se u vrtu prebace gomile komposta i da se dubri stajnjakom i mineralnim đubrivima.

Ruže treba redovno kontrolisati da li su zaštićene od zime i da li su u dobrom stanju.

Ako je sneg napadao u velikim količinama, četinare i ostalo ukrasno grmlje i manja stabla treba otresanjem osloboditi snežnog tereta.

Letnje bilje (pelargonije, fuksije i viseće karfirole), koje je spremljeno u podrumu, povremeno zalivati. Takođe, zalivati povremeno ukrasno bilje u malim buradima (oleander, mirtu, aukubu).

VREMENSKA PROGNOZA ZA JANUAR

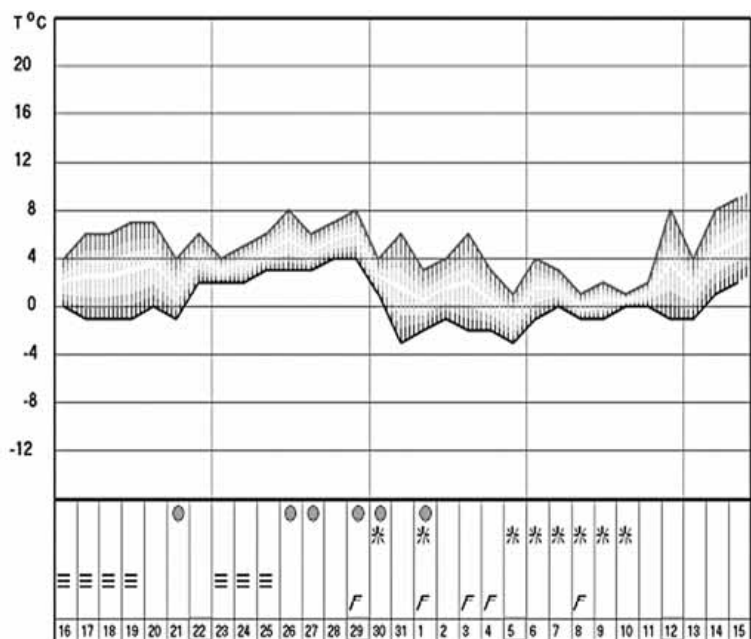
Hladnije od proseka

Prema prognozi Republičkog hidrometeorološkog zavoda Srbije, januar 2014. godine biće malo hladniji i prosečno vlažan za to doba godine. Tokom treće deka-

peratura vazduha u januaru biće u granicama višegodišnjeg proseka, sa vrednostima u proseku nižim za oko 1.5°S u odnosu na višegodišnji prosek.

U Beogradu i široj okolini srednja maksimalna temperatura vazduha tokom januara biće oko 2.3°S. Srednja januarska količina padavina će biti u granicama višegodišnjeg proseka sa vrednostima u proseku nižim za oko 1 mm u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini predviđa se vrednost januarske srednje minimalne temperature vazduha oko -2.7°S. Srednja maksimalna tem-

Prognoza vremena za januar

Г ГРМЉАВИНА К КИША М МАГЛА С СНЕГ F ВЕТАР → МАКСИМАЛНА ТЕМП. – МИНИМАЛНА ТЕМП.

Promet roba na Produktnoj berzi

od 16. do 20. decembra 2013. godine

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Pad cene kukuruza
- Stabilna cena pšenice
- Dešavanja na svetskim berzama

Nakon skromnog obima prometa na „Produktnoj berzi“ u Novom Sadu, zabeleženog u drugoj nedelji decembra, nedelju za nama ponovo karakterišu veoma intenzivna dešavanja na tržištu primarnih poljoprivrednih proizvoda, posebno kukuruza. Cenovna dinamika na ovom tržišnom segmentu direktno je uslovlila 4 puta veći ovonedeljni promet, u odnosu na prethodnu nedelju. Prometovano je 2.900 tona robe, ukupne vrednosti 52.570.000,00 dinara.

Nakon što je prethodne nedelje kukuruz dostigao svoj cenovni maksimum od 17,00 din/kg, bez PDV-a, njegova cena na tržištu, počela je da pada. Ovonedeljni cenovni raspon bio je od 17,28 din/kg, sa PDV-om (16,00 din/kg, bez

PDV-a) do 17,60 din/kg, sa PDV-om (16,30 din/kg, bez PDV-a), uz izražen silazni cenovni trend. Ovogodišnjim kukuruzom standardnog kvaliteta, uz klauzulu avansnog plaćanja, trgovano je u količini od 1.875 tona po prosečnoj nedeljnoj ceni od 17,34 din/kg, sa PDV-om (16,06 din/kg, bez PDV-a), što je za 3,18% niže nego prethodne nedelje. Uz klauzulu odloženog plaćanja 30 dana od preuzimanja, zaključen je jedan berzanski posao, u količini od 500 tona po ceni od 17,82 din/kg, sa PDV-om (16,50 din/kg, bez PDV-a). Istovremeno trgovano je ovogodišnjim kukuruzom sa povećanim procentom vlage, u odnosu na standard, u količini od 25 tona, po ceni od samo 14,00 din/kg, bez PDV-a.

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/ KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, rod 2013.	1.875	17,28-17,60	1.875	17,28-17,60	-3,18%
Kukuruz, rod 2013. vlaga do 20%	25	15,12	25	15,12	-
Kukuruz, rod 2013. (odloženo plaćanje 30 dana)	500	17,82	500	17,82	-
Kukuruz, rod 2012.	100	16,20	100	16,20	-
Pšenica, rod 2013.	345	22,36-22,68	300	22,68	-0,35%
Suncokretova sačma, min. 33%	100	23,40	100	23,40	+21,88%

I dok je tržište kukuruza prilično cenovno turbulentno, tržište pšenice je već duže vreme veoma stabilno. Tokom nedelje za nama trgovano je pšenicom u količini od 300 tona po ceni od 22,68 din/kg, sa PDV-om (21,00 din/kg, bez PDV-a), što je na nivou prošlonedeljnih cena ove kulture.

Karakteristika ovonedeljnog prometa je i činjenica da je posle više od mesec dana trgovano suncokretovom sačmom i to u količini od 100 tona po ceni od 23,40 din/kg, sa PDV-om (19,50 din/kg, bez PDV-a), što je za preko 20% viša cena od prethodno registrovane.

Pored navedenih ovonedeljnih berzanskih poslova, tokom protekle nedelje registrovano je i trgovanje prošlogodišnjim kukuruzom i to u količini od 100 tona, po jedinstvenoj ceni od 16,20 din/kg, sa PDV-om (15,00 din/kg, bez PDV-a).

PRODEX

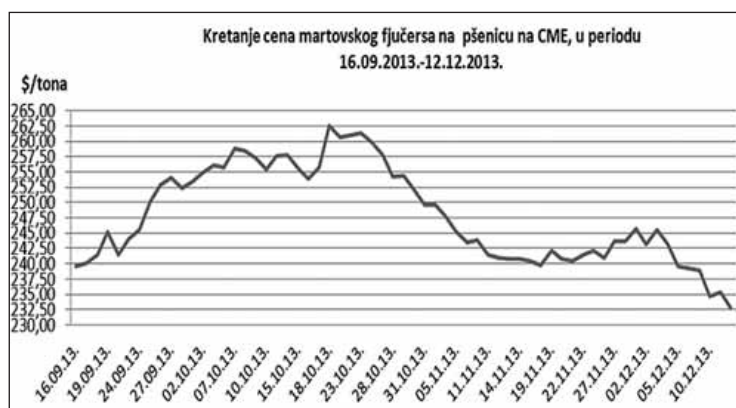
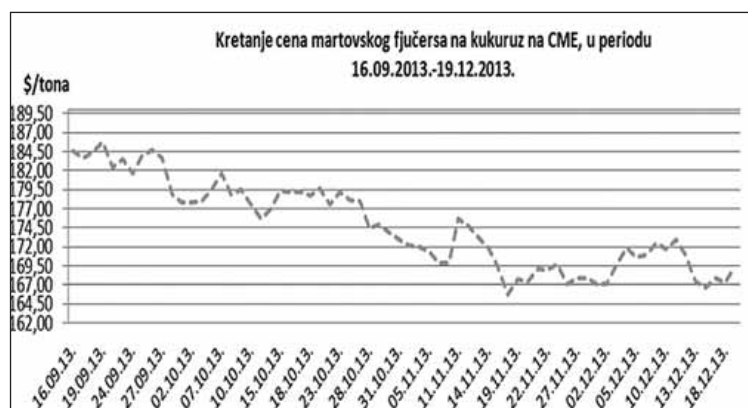
I pored porasta cene suncokretova sačme, pad cene kukuruza, kao dominantne kulture u vrednosnoj korpi PRODEX-a, direktno je prouzrokovao i pad indeksne

vrednosti ovog pokazatelja, koji na današnji dan beleži indeksnu vrednost od 210,76 poena, što je za 0,80 indeksnih poena niže nego prethodne nedelje.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP MART 2014.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	230.98 \$/t	228.40 \$/t	227.67 \$/t	225.10 \$/t	224.36 \$/t
Kukuruz	167.47 \$/t	166.61 \$/t	167.95 \$/t	167.32 \$/t	169.44 \$/t

Velike svetske zalihe pšenice i uglavnom dobo stanje useva 2014. nastavljaju da obaraju cene u poslednjih nedelju dana. Cena je na CBOT u četvrtak bila najniža od 16. maja 2012. godine. Konkurencija na tržištu pšenice je uticala na pad izvoza iz SAD-a.

Cena fjučersa američkog kukuruza je gotovo nepromenjena na nedeljnom nivou, jer su ini-

cijalni gubici nadoknađeni pokrivanjem kratkih pozicija. Dodatni pritisak na tržište je stvarala zabrinutost da bi u budućnosti moglo da dođe do dodatnih odbijanja brodova sa kukuruzom i DDG-om od strane Kine koji sadrži neodobrenu GMO sortu MIR 162. Špekulacije da će tolo i suvo vreme u Argentini, Paragvaju i na jugu Bra-

zila smanjiti zalihe vlage u zemljištu, što povećava rizik za smanjenjem prinosa, su doprinele rastu cene poslednjeg dana trgovanja.

U poređenju sa prethodnom nedeljom novoposmatrani martovski fjučers na pšenicu je pojeftinio za 3,36%. Fjučers na kukuruz je takođe jeftiniji i to za 0,88%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno nov 13	487.75 \$/t	491.49 \$/t	494.73 \$/t	486.50 \$/t	487.60 \$/t
Sojina sačma okt 13	432.60 \$/t	439.00 \$/t	448.00 \$/t	441.20 \$/t	442.10 \$/t

Fjučers na američku soju je poskupeo za 0,26% n/n. Cenu su podupirale velika potražanja od strane izvoznika i prerađivača, kao i povećana zabrinutost mogućih posledica usled visokih temepratura u Argentini i Brazilu. Međutim uzimanje profita i tehnička prodaja su ublažili rast

cene, dok su priče da bi Kina mogla otkazati neke ranije ugovore takođe uticala na ograničenje rasta cene. U Brazilu je setva do 13. decembra bila skoro gotova i usevi su uglavnom dobri, iako u nekim oblastima postoje posledice suše. U Argentini je do 13. decembra 68% površina pose-

jano, što je neznatno manje nego prošle godine, ali i tamo određene površine zahtevaju dodatne padavine.

U odnosu na prethodnu na kraj prošle nedelje soja sa januarskom isporukom je poskupela za 0,25%, a sojina sačma za 2,79%.

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
183.58EUR/t (futures mar 14)	156.88 EUR/t (futures mar 14)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
208.50 EUR/t (futures jan 14)	173.75 EUR/t (futures jan 14)

Konstantno jaka potražnja za pšenicom iz EU je potpomogla rastu vrednosti žitarice na ovom tržištu. Prošle nedelje je zabeležen drugi najveći iznos ove sezone i ukupno obuhvata količinu od 13,3 mil. t, što je oko 39% rast na godišnjem nivou. Egipatski GASC-u je kupio 180.000 tona od EU(Rumunija) po 296-299\$ fob sa januarskom isporukom, i 120.000t od EU (Francuska) po 295\$ fob januar. U utorak je GASC ponovo kupio od Rumunije, a pominje se količina od 60.000 tona po 302\$ fob januar, ali je i 60.000t od Rusije po 303\$ fob januar. Štaviše, izvoznici iz Crnomorskog regiona prijavljuju da su još uvek okupirani poslom oko obezbeđivanja prethodno dogovorenih ugovora. Evropski MARS (zvanično telo EU za nadgledanje stanja useva) je izvestio da su ozime kulture za sad izbegle oštećenja usled promrzavanja i procenjuju da će u narednom periodu u većini oblasti vreme ostati stabilno.

Kao posledica svega gore navedenog u Parizu je pšenica poskupela za 1,34%. U Budimpešti je pšenica skuplja za 1,41%, gde je cena kukuruza u evrima posmatrano pala za 1,73%. Cena kukuruza u Parizu je niža za za 1,38%.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax:021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.rs
branimir.alivovodic@limagrain.rs
www.limagrain.rs

VOĆE OD 16.12.2013. DO 23.12.2013.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz (J. Afrika)	kg	150	180	150	bez promene	dobra
2	Banana (sve sorte)	Uvoz (Ekvador)	kg	100	120	110	bez promene	prosečna
3	Dunja (sve sorte)	Domaće	kg	70	70	70	bez promene	dobra
4	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz (Grčka)	kg	120	130	120	bez promene	dobra
5	Grožđe (belo ostale)	Uvoz (Italija)	kg	180	200	200	rast	prosečna
6	Grožđe (crno ostale)	Uvoz (Italija)	kg	180	200	200	rast	prosečna
7	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	60	80	80	bez promene	dobra
8	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	80	100	80	pad	dobra
9	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra
10	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	prosečna
11	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	60	80	60	bez promene	dobra
12	Kivi (sve sorte)	Uvoz (Grčka)	kg	150	160	150	bez promene	dobra
13	Kruška (ostale)	Uvoz (uvoz)	kg	100	120	120	rast	prosečna
14	Lešnik (očišćen)	Domaće	kg	800	1.000	800	bez promene	dobra
15	Limun (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	100	120	120	bez promene	dobra
16	Mandarina (sve sorte)	Uvoz (uvoz)	kg	100	120	120	bez promene	dobra
17	Mušmula (sve sorte)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	slaba
18	Nar (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	150	180	150	bez promene	dobra
19	Orah (očišćen)	Domaće	kg	600	800	800	bez promene	dobra
20	Pomorandža (sve sorte)	Uvoz (Grčka)	kg	120	130	120	bez promene	dobra
21	Smokva (suva)	Uvoz (uvoz)	kg	400	450	400	bez promene	prosečna
22	Šljiva (suva)	Uvoz (uvoz)	kg	250	350	300	bez promene	dobra

POVRĆE OD 16.12.2013. DO 23.12.2013.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R.B	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	30	35	35	bez promene	prosečna
2	Brokola (sve sorte)	Uvoz (uvoz)	kg	250	300	300	rast	dobra
3	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	150	180	150	bez promene	dobra
4	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	60	70	60	bez promene	dobra
5	Karfiol (sve sorte)	Uvoz (uvoz)	kg	180	200	200	rast	dobra
6	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	50	80	60	bez promene	dobra
7	Krastavac (salatar)	Uvoz (Grčka)	kg	250	280	280	rast	prosečna
8	Krompir (beli)	Domaće	kg	50	60	60	bez promene	dobra
9	Krompir (crveni)	Domaće	kg	50	60	60	bez promene	dobra
10	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	10	20	15	pad	dobra
11	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	250	300	300	bez promene	dobra
12	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	60	70	60	pad	dobra
13	Paprika (Babura)	Uvoz (Španija)	kg	300	350	350	-	prosečna
14	Paprika (ljuta)	Uvoz (Grčka)	kg	600	650	600	bez promene	prosečna
15	Paprika (šilja)	Uvoz (Grčka)	kg	200	300	250	rast	prosečna
16	Paradajz (chery)	Uvoz (Italija)	kg	350	400	400	bez promene	prosečna
17	Paradajz (sve sorte)	Uvoz (Makedonija)	kg	150	180	180	rast	prosečna
18	Pasulj (beli tetovac)	Domaće	kg	350	450	400	rast	dobra
19	Pasulj (beli)	Domaće	kg	350	450	350	bez promene	dobra
20	Pasulj (šareni)	Domaće	kg	350	450	350	bez promene	dobra
21	Pasulj (žuti)	Domaće	kg	350	450	450	bez promene	prosečna
22	Patlidžan (sve sorte)	Uvoz (Italija)	kg	250	300	300	rast	prosečna
23	Paškanat (sve sorte)	Domaće	kg	150	180	150	bez promene	dobra
24	Peršun (korenaš)	Domaće	kg	150	180	150	bez promene	dobra
25	Peršun (lišćar)	Domaće	veza	20	30	20	bez promene	dobra
26	Pečurke (šampinjoni)	Domaće	kg	200	250	200	bez promene	dobra
27	Praziluk (sve sorte)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra
28	Spanać (sve sorte)	Domaće	kg	100	130	100	bez promene	prosečna
29	Tikvice (sve sorte)	Uvoz (Italija)	kg	160	180	180	bez promene	prosečna
30	Zelen (sve sorte)	Domaće	veza	60	70	60	bez promene	dobra
31	Zelena salata (sve sorte)	Domaće	komad	30	50	50	bez promene	prosečna
32	Šargarepa (sve sorte)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

Datum prikupljanja podataka: 16. 12 - 23. 12. 2013. god.

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25 kg	Domaće	kg	13	16	16	bez promene	prosečna

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	89	94	94	bez promene	prosečna
2	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	27.50	30	29	bez promene	prosečna

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50 kg	Domaće	kg	20	22	20	bez promene	prosečna
2	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25 kg	Domaće	kg	13	16	16	bez promene	prosečna
3	Pšenica	džak 50 kg	Domaće	kg	20	22	20	bez promene	prosečna
4	Stočni ječam	džak 50 kg	Domaće	kg	22	25	22	bez promene	slaba

SILOS Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	rinfuz	Domaće	kg	13.70	15	13.70	bez promene	prosečna
2	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	rinfuz	Domaće	kg	15	15.50	15	bez promene	prosečna
3	Pšenica	rinfuz	Domaće	kg	19.80	21	19.80	bez promene	prosečna

CENE ŽIVE STOKE - 16.12 - 23.12. 2013. god.

Mesto prikupljanja cena Pančevo - stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
					min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	kg	300	300	300	bez promene	vrlo slaba
2	Koze	sve težine	sve rase	kg	110	120	110	bez promene	vrlo slaba
3	Ovca	sve težine	sve rase	kg	120	130	130	bez promene	vrlo slaba
4	Prasad	16-25 kg	sve rase	kg	270	270	270	bez promene	prosečna
5	Prasad	< =15 kg	sve rase	kg	270	280	280	bez promene	vrlo slaba
6	Telad	80-160 kg	SM	kg	400	400	400	bez promene	vrlo slaba
7	Tovljenici	80-120 kg	sve rase	kg	190	200	190	bez promene	vrlo slaba

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Datum prikupljanja podataka: 16.12. - 23.12. 2013. god.

Mesto prikupljanja cena: Južno-banatski okrug

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	260	280	280	rast	vrlo slaba
2	Junad	>480 kg	sve rase	220	240	230	bez promene	slaba
3	Krmače za klanje	>130 kg	sve rase	150	160	150	bez promene	vrlo slaba
4	Prasad	16-25 kg	sve rase	250	260	250	bez promene	vrlo slaba
5	Tovljenici	80-120 kg	sve rase	190	200	195	bez promene	dobra

**POLJOPRIVREDNA
MEHANIZACIJA**

• Prodajem traktor Fendt Farmer 104s turbomatic 60 KS, generalna urađena, uvoz iz Švajcarske. Tel: 064/95-85-627

• Prodajem traktore IMT 539 i IMT 542. Tel: 063/11-83-095

• Prodajem kombajn Zmaj Univerzal u dobrom stanju ili menjam za mušku telad. Tel: 069/58-55-829

• Prodajem traktor John Deere 3130. Tel: 064/20-99-042

• Prodajem traktor Rakovica 65, 1987. godište. Tel: 064/384-36-47

• Prodajem traktor John Deere 3130. Tel: 064/20-99-042

• Prodajem traktor Zetor 5011, Golf 2 1992. godište, dizel, prskalica RAU 330 litara, plug dvobrazni na pomeranje, plug 757 IMT s kopirnim točkom, špartač IMT dvoredni, grablje Šempeter 220, drljača 4 krila, levator 9 metara. Tel: 064/315-91-18

• Kupujem traktor Vladimirc. Tel: 064/10-45-178

• Prodajem traktor IMT 560 novi tip i plug dvobrazni Lemind Leskovac. Tel: 064/40-62-990

• Prodajem traktor Torpedo 9006. Tel: 063/559-447

• Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75

• Prodajem traktor IMT 585 u radnom stanju. Tel: 063/469-016

• Kupujem traktor Vladimirc T25 i prodajem 1 jutro zemlje u Lačarku. Tel: 061/11-18-972

• Prodajem traktor Zetor 5011, Golf 2 1992 godište, dizel, prskalica Rau 330 litara, plug dvobrazni na pomeranje, plug 757 IMT s kopirnim točkom, špartač IMT dvoredni, grablje Šempeter 220, drljača 4 krila, levator 9 metara. Tel: 064/31-59-118

• Prodajem traktor IMT 533, kabina, duplo kvačilo, ekstra stanje, plug 756vk, drljača 3k velika. Tel: 064/324-92-59

• Prodajem traktor Belarus 82 u odličnom stanju. Tel: 069/664-521

• Prodajem traktor Rus T40, plug i jednoosovinku kao i Tamić 75. Tel: 065/542-46-86

• Prodajem traktor Torpedo 9006. Tel: 063/559-447

• Prodajem traktor IMT 577 1991. godište, odličan, vlasnik, drljaču četvorokrilnu. Tel: 022/478-417, 062/960-11-16

• Prodajem IMT 585 odličan, berač Zmaj 221 dvoredni sa kipom odlično stanje i motor od 577 u delovima ispravan. Tel: 063/469-016

• Prodajem traktor 575. Tel: 064/95-62-160

• Prodajem Fergusona 533, cena 2.000 evra. Tel: 061/15-88-641

• Prodajem traktor mali Ursus 335 igrabu-lje sunce Lifam. Tel: 063/194-54-78

• Prodajem traktor Belarus 820, 1999. godište i trobrazni plug Vogel Noot 3s 950, sve u odličnom stanju. Tel: 064/4-333-528

• Prodajem kombajn Zmaj Univerzal u jako dobrom stanju, može zamena. Tel: 064/281-96-29

• Prodajem John Deere 3130 i plug Overum 3 brazde. Tel: 064/20-99-042

• Prodajem traktor Zetor 5011, prskalicu Rau 330 litara, plug IMT jednobrazni, plug dvobrazni na pomeranje, plug 757 IMT s kopirnim točkom, špartač IMT dvoredni, grablje Šempeter 220, drljača 4 krila, levator 9 metara. Tel: 064/315-91-18

• Prodajem traktor IMT 585 odličan i motor od 577 u delovima ispravan. Tel: 063/469-016

• Prodajem traktor Ursus 335, setvospremač 2.5 m i plug Olt dvobrazni, cikular za drva. Tel: 063/194-54-78

• Prodajem traktor IMT 577 1991. godište, nove gume i plug IMT 757 dvobrazni, visoki, 14 coli. Tel: 062/960-11-16

• Prodajem traktor te 40, Tamić 75 i 4 jutra zemlje u arendu u Višnjicevu. Tel: 065/542-46-86

• Prodajem traktor IMT 5136. Tel: 022/710-973

• Prodajem traktor IMT 533, kabina, duplo kvačilo, plug leopard 14 coli, drljače veliku i malu. Tel: 064/32-49-259

• Prodajem traktor 575. Tel: 064/95-62-160

• Prodajem traktor IMT 533 prikolicu Du-brava 2,5 tone, plug jednobrazni i dvobrazni. Tel: 063/587-583

• Prodajem traktor IMT 533 sa kabinom, dvostepeno kvačilo, očuvan, garažiran, registrovan, prvi vlasnik. Tel: 063/428-761

• Prodajem traktor 575. Tel: 064/95-62-160

• Prodajem traktor IMT 5136. Tel: 022/710-973

• Prodajem traktor IMT 533, kabina, duplo kvačilo, plug Leopard 14 coli, drljače veliku i malu. Tel: 064/32-49-259

• Prodajem traktor Torpedo 9006 u odličnom stanju. Tel: 063/855-44-23

• Prodajem kombajn New Holand 135, kabina, sečka. Tel: 063/828-9-121

Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75

• Prodajem kombajn Zmaj univerzal u dosta dobrom stanju, može zamena za adapter

• Prodajem Rusa 82 stari tip, berač 223 i 224, lozničku 5,5 tona. Tel: 064/150-54-96 za kukuruz u bilo kakvom stanju. Tel: 064/281-96-29

• Prodajem John Deere 3130 i plug Overum 3 brazde. Tel: 064/20-99-042.

• Prodajem traktor IMT 533 i prikolicu jednoosovinku nosivosti 3 tone. Tel: 063/11-455-38

• Prodajem kombajn Deutz Fahr Topliner 4075 HTS. Tel: 064/15-35-938

• Prodajem traktor IMT 533 u odličnom stanju, špediter DUBRAVA kao nov, plug jednobrazni IMT i plug dvobrazni OLT-ov, sve kao novo. Tel: 065/5689089, 063/7033799, 063/587583

• Prodajem motokultivator Lavin 8 konjskih snaga, sa prikolicom, špartačem, plugom, tegovima i rezervnim točkovima. Cena 800 evra. Automizer ledni 80 evra i autoprikolica Panonija 80 evra. Tel: 064/8589-640

• Prodajem Rusa 82, stari tip i berač Zmaj 224. Tel: 064/150-54-96

OPREMA

• Prodajem plug Eberhard prevrtač, tri brazde. Tel: 062/362-202

• Prodajem plug IMT 756 i rasturivač dubriva 440. Tel: 069/717-615

• Prodajem jednobrazni plug IMT i četvorokrilnu drljaču. Tel: 061/650-10-25

• Prodajem dvobrazni plug 757.2, prikolicu za stoku i baliranu detelinu. Tel: 022/663-095, 064/014-58-53

• Prodajem adater za kukuruze Claas, 4 reda, remontovan, rotosečka. Cena 4.400 E. Tel: 064/25-63-689

• Prodajem berač SIP Šempeter 3500, kao nov i IMT 539 1997. godište, kao nov u fabričkom stanju. Tel: 069/273-20-62

• Prodajem prikolicu 5 t kipericu i tanjiraču 24 diska. Tel: 064/193-04-69

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

• Prodajem motokultivator i rakiju. Tel: 022/2741-258, 064/390-92-83

• Prodajem nešto delova za traktore Steyr 90 i 160 KS i tešku drljaču 150 E. Tel: 064/47-62-688

• Prodajem krunjač za kukuruz "Bačko Petrovo selo", kapaciteta 4 t na sat sa pogonom na struju ili traktor i elevator za kukuruz dužine 9 m. Tel: 066/902-14-98

• Prodajem IMT frezu za traktor, radni zahvat 125 cm, u ispravnom stanju. Hitno! Cena po dogovoru! Tel: 065/679-65-80

• Prodajem kuglična vretena za volan traktora IMT 539 i IMT 542. Tel: 063/11-83-095

• Kupujem presu John Deere 332 ili Sotka 4500. Tel: 064/05-45-345

• Prodajem adapter 4 reda Claas, remontovan, rotosečka, prihvati original Claas. Tel: 064/25-63-689

• Prodajem prikolicu nosivosti 5 t, tanjiraču 24 diska. Tel: 063/717-54-16

• Prodajem samohodni berač 4 reda, ručna izrada, vredi videti, kopija Burgona 400. Tel: 064/25-63-689

• Prodajem dvobrazni plug 757.2 IMT i prikolicu za stoku. Tel: 022/663-095, 064-0145853

• Prodajem jednobrazni plug IMT i četvorokrilnu drljaču. Tel: 061/650-10-25

• Prodajem kabinu za traktor MTZ 52. Tel: 064/21-17-224

• Prodajem cisternu za osoku. Tel: 022/454-542

• Prodajem prikolicu 5 t kipericu i tanjiraču 24 diska. Tel: 064/19-30-469

• Prodajem motokultivator IMT 506 sa frezom i plugom. Tel: 064/054-98-41

• Prodajem berač Zmaj 222, 1986. godište. Tel: 060/025-81-41

• Prodajem jednorodni berač 216, 1997. godište u odličnom stanju. Tel: 022/682-115

• Prodajem kardan prednje vuče, remontovan, kao nov, za traktor Torpedo devedeset konja i kukuruznu korpu za kombajn Case-internacional. Tel: 061/200-32-17

• Prodajem motokultivator i rakiju od šljive. Tel: 022/27-41-258, 064/390-92-83

• Prodajem tešku drljaču i nešto delova za traktore Steyr 90 KS i 160 KS. Tel: 064/47-62-688

**VOĐENJE KNJIGOVODSTVA
POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA****KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA
"BILANS VM"**

**Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450**

• Prodajem nov prekrupač, melje i klip. Tel: 022/473-176

• Prodajem prskalicu RAU 330 litara, špartač IMT dve brazde i levator 8 metara Lifam. Tel: 064/49-20-126

• Prodajem prikolicu Dubrava nosivosti 2,5 t. Tel: 022/449-255, 061/173-68-40.

• Menjam plug IMT 757 vk za IMT 756 vk ili prodajem. Tel: 022/752-957, 062/8776-497

• Prodajem plug obrtač dvobrazni Krone u ekstra stanju. Tel: 061/200-32-17

• Prodajem traktorsku prikolicu Erdevička 4 tone kiperica i kosilicu zadnju Olt. Tel: 064/24-94-505

• Prodajem levator 9 m. 022/672-650

• Prodajem berač jednorodni slovenački 35000. Tel: 065/585-0-570

• Prodajem priključke a kupujem prikolicu nosivost 3 t. Tel: 063/870-30-14

• Kupujem prikolicu 3 t kipericu, nebitno stanje. Tel: 060/663-08-68

• Kupujem žitnu sejaču IMT za žito sa 15 diskova i pneumatsku Olt 4 reda. Tel: 022/715-406

• Kupujem krunjač Odžački ili Lifam i plug osiječki deset coli. Tel: 064/36-85-247

• Prodajem polovne traktorske delove za IMT 533. Tel: 022/312-914

• Prodajem jednorodni berač Zmaj 214S u odličnom stanju. Tel: 064/303-88-44

• Prodajem italijansku muzlicu Mildline sa plastičnom providnom kantom. Ekstra stanje, cena dogovor. Tel: 069/774-858

• Prodajem tanjiraču 24 diska i prikolicu 5 t. Tel: 063/717-54-16

**Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje
zrna i semena svih poljoprivrednih kultura,
cveća i ukrasnog bilja.**

Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

• Prodajem Lifamov mlin, širina sita 6,5 cm, dva sita krupno i sitno. Tel: 064/984-75-98

• Prodajem tešku drljaču bez valjaka i plug dve glave sa diskovima. Tel: 064/47-62-688

• Prodajem jednobrazan plug i četvorokrilnu drljaču. Tel: 061/650-10-25

• Prodajem čekičar 5.5 kW, može zamena za razno. Tel: 064/361-60-54

• Prodajem plugove "Regent" i "Krone" dvobrazni trobrazni, obrtač. Cena po dogovoru. Zvati od 16 do 21h. Tel: 064/583-75-34

• Prodajem špediter od 2,5 t, Oltovšpartač 4 reda i Oltovu sejaču za kukuruze stari tip u ekstra stanju, 12 prasica lakših, a kupujem krave za klanje. Tel: 061/716-74-12

• Prodajem traktorsku prikolicu "Erdevička" 4 tone kiperica. Tel: 064/24-94-505

• Prodajem špediter 2,5t, Oltovšpartač 4 reda i mehaničku sejalicu 4 reda. Tel: 066/427-833

• Prodajem prikolicu 5 t kipericu, motor za 577, tanjiraču 24 diska. Tel: 063/717-54-16

• Prodajem plug Leopard dvobrazni 14 coli. Tel: 069/293-54-56

• Prodajem IMT plug 757 i 756, rasturivač dubriva 440 kila, prekrupač odžački na telefon. Tel: 069/717-615

• Prodajem poljomašine iz uvoza, duvaljke, rasipače, Amazone prskalice, Rau sejalice za žito, rotacione kosačice Deutz-Fahr, podrivače. Voganj. Tel: 063/88-69-717

• Prodajem kardan prednje vuče remontovan kao nov za traktor torpedo devedeset konja i kukuruznu korpu za kombajn Case-internacional. Tel: 061/200-32-17

• Prodajem plug IMT 757 dvobrazni, prvi vlasnik. Tel: 064/17-34-144

• Prodajem čekičar 5.5 kW. Stejanovci. Tel: 064/361-605-4

• Prodajem dve drljače, jedna sa valjcima, dva špeditera, jednobrazni plug, stočarka prikolica i odžačkiprekrupač a kupujem prikolicu oko 3 t. Tel: 063/870-30-14

• Prodajem tanjiraču 28 Olt i plug tri brazde Lemind 14 coli. Tel: 064/70-111-81

• Prodajem dve baterije za pneumatsku sejalicu kukuruza. Tel: 063/19-454-78

• Prodajem mlin za kukuruz Odžački. Tel: 065/373-14-60

• Prodajem tanjiraču 20 tanjira, leskovačka. Tel: 022/715-406

• Kupujem prikolicu do 3 tone. Tel: 063/870-30-14

• Prodajem jednorodni berač Zmaj 214s u odličnom stanju. Tel: 064/303-88-44

• Prodajem berač Zmaj 224, plug 2 brazde Leopard i mešaonu 350 kg. Tel: 022/2680-055

• Prodajem berač Zmaj 222 u odličnom stanju. Tel: 064/12-52-950

• Prodajem dvobrazni plug IMT 757, prvi vlasnik, odličan. Tel: 064/17-34-144

• Prodajem trofazni čekičar 5.5kW, melje i klip, može zamena za stoku. Tel: 064/361-60-54

**ZEMLJA, PLACEVI,
KUĆE, STANOVI, LOKALI**

• Prodajem 12 jutara zemlje u Bačincima, burad za rakiju i vino a kupujem debele svinje i krmače preko 200 kg. Tel: 022/433-211, 063/551-266

• Prodajem tri jutra zemlje u komadu, prva klasa, potes Vrtlog, Ruma. Cena 10.000 evra po jutru. Tel: 060/663-93-20

• Prodajem kuću u Martincima na pola jutra placa, samovlasnik. Tel: 022/668-680

• Prodajem stan u Sremskoj Mitrovici, 37 m², u Dekancu, visoko prizemlje, centralno grejanje. Tel: 022/666-258, 065/2666-258

• Prodajem ili menjam kuću u centru Adaševaca, potkrovlje, centralno grejanje, pomoćne zgrade i širok plac. Tel: 022/737-333

• Prodajem 12 jutara zemlje i kuću u Bačincima. Tel: 022/433-211, 063/551-266

• Prodajem jedno jutro zemlje u Jarku, potez Crkvice. Tel: 064/345-31-21

• Prodajem kuću u Kuzminu, Zmaj Jovina 10. Tel: 022/664-446, 062/811-37-57

• Prodajem kuću u Berkasovu. Tel: 064/23-74-571

• Prodajem hitno i povoljno kuću u Erdeviku sa pomoćnim prostorijama, bašta, podrum, garaža. Cena po dogovoru. Tel: 064/7061-210

• Prodajem kuću u Šidu ili je menjam za kuću na selu. Tel: 022/714-567

• Prodajem 14 ari zemlje u potesu Mlake kod bunara u Stejanovcima. Cena po dogovoru. Tel: 022/454-583, 066/94-11-228.

• Prodajem 4 jutra zemlje u Privinoj Glavi. Tel: 022/715-499

• Prodajem 12 jutara zemlje i kuću u Bačincima. Tel: 063/551-266

• Dajem u arendu (2 jutra) 118 ari zemlje u Vašici blizu sela. Cena 500 evra. Tel: 064/063-16-65

• Prodajem garsonjeru u Sremskoj Mitrovici, Dekanac, prizemlje 37 m². Tel: 022/666-258, 064/960-51-52

• Prodajem manju kuću u Sremskoj Mitrovici (pogodna za stan ili lokal). Cena 10.000 evra. Tel: 022/473-872, 063/784-39-22

• Prodajem kuću u Šidu ili menjam za kuću na selu, okolina Novog Sada. Tel: 022/714-567

• Prodajem kuću u Šidu, moguća i zamena za manju na selu. Tel: 060/377-00-16

• Prodajem kuću na sprat sa svim pratećim objektima, novije gradnje u centru Stejanovaca. Tel: 022/626-547

• Prodajem plac pored puta Ležimir-Šišatovac. Tel: 022/663-142, 061/22-95-667

• Prodajem povoljno plac u Mačvanskoj Mitrovici, naselje Krivaja, Karađorđeva BB, površine 6 ari sa temeljom za gradnju. Tel: 060/333-80-55

• Prodajem plac pored asfaltnog puta Ležimir-Šišatovac. Tel: 061/229-56-67

• Prodajem vikendicu sa strujom u Ležimiru pod voćem. Tel: 063/540-744

• Prodajem dva jut

BESPLATNI MALI OGLASI

- Prodajem 17 ari zemlje u samom Lačarku, struja, voda, asfalt. Hitno. Tel: 062/582-661

- Prodajem vinograd i šljivik od 21 ara na golom brdu u Grgurevcima. Tel: 022/671-134

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Prodajem baliranu soju, livadsko seno i slamu. Tel: 022/631-014, 064/235-04-80

- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 060/667-66-26

- Prodajem očišćene orase, 750 din/kg i prekrupu koju donosim u Sremskoj Mitrovici, cena 25 din/kg. Tel: 022/639-340

- Prodajem rakiju od krušaka. Tel: 064/03-10-223

- Prodajem crno domaće vino. Tel: 022/666-146.

- Prodajem štapove za tunele za bostan. Tel: 022/453-486

- Prodajem 1,5 tona soje Balkan. Martinci. Tel: 061/147-026-13

- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 022/663-095, 064-0145853

- Prodajem zrno soje. Tel: 022/666-228

- Prodajem 1.000 bala slame. Tel: 022/454-559

- Prodajem 1.500 kg kukuruza kokičara. Tel: 065/3-448-333

- Prodajem 2 tone kukuruza u zrnu ekstra suv i kvalitetan 15 din/kg. Tel: 061/200-32-17

- Prodajem rakiju šljivovicu prepečenicu bez šećera, staru 5 godina. Cena 1.000 dinara litra. Tel: 064/475-83-41

- Prodajem sadnice krušaka sorti: viljamovka, butira, karmen, santa maria. Tel: 022/714-935

- Prodajem rakiju. Tel: 022/661-312, 069/3-888-399

- Prodajem 250 bala pšenične slame. Tel: 022/312-914

- Prodajem 5-6tona kukuruza. Stejanovci. Tel: 064/361-60-54

- Prodajem 1,5 tonu soje Balkan. Tel: 061/147-26-13

- Prodajem stajsko đubre ovčije povoljno. Tel: 064/303-90-56

- Prodajem kupus futoški domaći, veća količina. Platičevo. Tel: 065/651-71-45

Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra.

Mob: 063/592-235

- Prodajem hrastovo bure za vino, od 200 litara. Tel: 064 36 73 873

- Prodajem jesenji ječam i tri boksa za prašenje krmača. Tel: 064/345-31-21

- Prodajem stočni ječam Nonius, šestoredni, prva reprodukcija, 18 din/kg. Lačarak. Tel: 063/551-243

- Prodajem futoški kupus. Tel: 060/761-87-84

- Prodajem kace za kominu od 1.Stonuu crne polietilenske. Cena 100 evra. Tel: 064/613-57-68

- Kupujem soju. Tel:022/650-478, 063/800-93-68

- Prodajem vagon kukuruza. Tel: 064/3266-011

- Prodajem kukuruz za siliranje AS-160 visina preko 4 m zelen, najbolji za siliranje. Tel: 064/417-4002, 063/87-030-14

USLUGE, POSLOVI

- Tražim radnika na farmi krava (Nena-dovič). Tel: 022/625-145

- Usluga zavarivanja. Tel: 066/942-1117

- Uslužno bušim rupe traktorom za voće, stubove i ograde. Tel: 064/99-25-898

- Pouzdan čovek održavao bi vikendice na Fruškoj gori. Tel: 064/514-7251

- Freziram bašte u Mitrovici i okolini. Tel: 022/631-495

- Industrija mesa Zmajevac iz Iriga potrebni automehaničari sa iskustvom. Tel: 022/462-433, 064/891-38-11

- Tražim ženu za pomoć u kući stan, hrana i plata po dogovoru. Tel: 061/2892-945

- Vršim negu starih, bolesnih i osobe sa posebnim potrebama. Tel: 064/133-19-35

- Potreban električar za servis i montažu. Tel: 060/6070-106

- Tražim posao: čuvanje dece, pomoć u kući i starima za stan, hranu i platu. Tel: 064/4723-813

SREMSKA POLJOPRIVREDA

● Vaš poljoprivredni savetnik

● Novine koje Vas uvode

u savremeni agrobiznis

MARKETING

Tel/fax: 022/610-496

Mob: 064/1629-737

E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

- Diplomirani ekonomista daje časove matematike. Tel: 064/264-76-91

- Ozbiljna žena negovala bi nepokretne starije osobe i čuvala decu. Tel: 064/050-16-36

- Dajem časove engleskog i nemačkog jezika za sve uzraste. Tel: 064/3144-666

- Ženskoj osobi hitno potreban bilo koji posao. Tel: 061/173-94-52

DOMAĆE ŽIVOTINJE

- Prodajem kravu i tele, crveno-bela. Tel: 022/457-525

- Prodajem dve krave Simentalke, visoko steone, pred teljenjem. Tel: 022/491-171, 064/48-19-720

- Prodajem krmaču, triput se prasila i bravca težine 160 kg. Tel: 022/2717-148, 060/3-733-938

- Prodajem 2 nerasta u čistoj rasi Duroc, može i bez papira. Voganj. Tel: 064/25-63-689

- Prodajem bravca težine oko 100 kg. Tel: 022/743-333

- Prodajem tri ženska, sisača teleta, uma-tičena. Tel: 061/624-65-77

- Prodajem tele sisavče, Simentalac. Stejanovci. Tel: 022/454-442

- Prodajem kravu muzaru. Tel: 064/240-61-77

ZALIVNI SISTEMI

- Prodajem zalivni sistem za navodnjavanje kompletan, plug obrtač dvobrazni Cron i plug dvobrazni leskovački, krunjač sip na kardan. Tel: 064/4944-907

- Prodajem pumpu za navodnjavanje Tomos. Mandelos. Tel: 022/681-664, 064/3311-638

- Prodajen žalecov tifon, fi 50, dužine 200 m, sa topom. Tel: 064/28-95-473

- Kupujem okiten crevo fi 50, 100m. Tel: 061/1148-153

- Prodajem 10 aluminijumskih cevi za navodnjavanje sa rasprskivačima. Tel: 022/688-133

- Prodajem 30 cevi za navodnjavanje, aluminijumske, slovenačke proizvodnje. Tel: 022/465-808

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA

KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2"

Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950

- Prodajem krmaču težine oko 280 kg i dva bravca od oko 100 kg. Tel: 022/660-146

- Prodajem prasice težine oko 16 kg. Tel: 064/911-29-49

- Prodajem Mangulice više komada različitih uzrasta. Tel: 064/147-8-578

- Prodajem sedam prasica Mangulica težine od 15 do 25 kg. Tel: 061/694-1490

- Prodajem bele tovnje piliće, težine do 3 kg. Okolina Šapca. Tel: 062/188-69-36

- Prodajem sjagnjene ovce rase Bergamo i belo i crno vino u većim količinama. Tel: 064/52-46-425

- Prodajem 2 alpske koze sjarene, može kompenzacija za kukuruz. Šid. Tel: 064/33-633-87

- Prodajem guske bele domaće. Ruma. Tel: 022/477-090, 063/869-11-51

- Kupujem jaganjce težine od 25 do 40 kg. Tel: 062/377-640

- Prodajem krmaču za klanje, cena 170 din za kilogram. Tel: 022/681-620

- Prodajem tovnje ćurke i koke nosilje. Tel: 022/623-441, 022/630-172, 069/133-58-93

- Prodajem prasiće težine od 20 do 30 kg. Tel: 022/673-447

- Prodajem tovnje piliće, koke nosilje, kaveze. Tel: 063/717-54-16

- Prodajem veptra mangulana za priplod. Tel: 064/226-21-71

- Prodajem bravce za klanje težine od 105 kg do 150kg. Tel: 065/3-448-333

- Kupujem bravce i krmače težine preko 250 kg. Tel: 022/433-211, 063/551-266

- Kupujem kravu muzaru do 25 litara mleka. Ruma. Tel: 064/165-61-86

- Prodaju se čistokrvni galoperi od godinu i po, dve i po i četiri godine i traktor Belorus T40A u Gluščima u Ulici Radivoja Dimitrijevića 14. Zvatí posle 20 časova na telefon 015/448-035.

- Prodajem 20 šilježica prvo jagnjenje, 2 ovna rase Šarole i 2 ovna rase Texel. Tel: 064/481-36-80

- Prodajem bagremov i lipov med, veća količina. Tel: 022/718-292, 064/652-24-53

- Prodajem med bagremov, lipov, polen i društva sa 10 ramova. Tel: 022/718-292 064/6522-453

- Prodajem med Lipov i bagremov na veliko. Tel: 066/005-655

- Prodajem šumski med 350 din/kg. Tel: 022/712-355

- Prodajem 10 košnica sa pčelama. Tel: 022/2710-130, 063/8574-180

- Prodajem 30 košnica sa pčelama. Tel: 064/33-11-629

KUĆNI LJUBIMCI

- Prodajem štence pekinezera, izuzetno lepi. Tel: 069/1512-294

- Prodajem štence kratkodlakog ptičara. Tel: 022/716-200

- Sibirski haski, ekstra štenad. Tel: 065/6573-857

- Prodajem štence Labradora. Tel: 060/010-19-71

- Prodajem kućice rotvajlere stare mesec dana (60 evra). Tel: 060/7352-070

- Hitno poklanjam ženku šarplaninca sa papirima, zbog odlaska u inostranstvo. Tel: 031/154-001

- Pikinezeri stari preko dva meseca. Tel: 064/2159-053

- Lesi muško štene odnegovano staro osam meseci. Tel: 063/234-219

- Prodajem kućice pekinezera, patuljaste pinčeve, nemačke kratkodlake ptičare, lovne terijere, vakcinisani i revakcinisani. Doblje. Tel: 062/188-00-24

MOTORNA VOZILA

- Prodajem Fiat Punto 2002. godište, benzin, troje vrata, 4 zimske gume, registrovan do 25.07.2014. godine, u dobrom stanju. Cena 1.900 E, nije fiksno. Tel: 064/611-37-16

Prodajem Opel Kadet, kocka 1,2, godište '83., benzin-plin, povoljno.

Tel: 064/14-69-263

- Prodajem Golf 2, turbo dizel, u odličnom stanju, registrovan godinu dana i fiću 750 registrovan do maja, ima plin, atest, u dobrom stanju. Tel: 063/344-836

- Prodajem Golf 2, pet vrata, crveni, registrovan do 21.08.2014. godine. Tel: 064/150-71-04

- Kupujem automobile bilo koja godina proizvodnje, stare nove havarisane, plaćanje odmah do 2.000 evra. Tel: 069/133-2132

- Prodajem 4 zimske gume Michelin 195-55-15 za automobile povoljno. Tel: 069/13-32-132

- Prodajem Golf 2 dizel u dobrom stanju, 1992. godina, registrovan do 21.08.2014. godine. Tel: 064/150-71-04

- Prodajem Fiat Mareu, dizel 2002. godište, ocarinjen na ime kupca, alu felne. Tel: 064/150-71-04

- Prodajem polovne delove za Yuga, Stojadina, Opel Astru F, Opel Vektru A, Ford Eskord 5 dizel, kombi Rival, Tamič stari tip. Tel: 063/765-98-56

- Prodajem kamion Fiat, nosivost 2.500 kg i Golf 4 GTi 2002. Tel: 022/449-255, 061/173-68-40.

- Prodajem Fiat Bravo 2001. godište sa klimom, auto nije u voznom stanju, može za delove. Cena 700 E. Tel: 063/86-25-650

- Prodajem Citroen Xantiu 2.1d, 1998. godište, tek registrovana, vlasnik, klima, hidraulika i još dosta opreme. Cena 1.400 E, može i zamena. Tel: 064/44-06-988

- Prodajem Yuga 1989. godište, registrovan do 12.2013. godine. Cena 270 evra. Tel: 064/42-65-550

- Prodajem Golfa 2 turbo dizela, registrovan godinu dana bez ulaganja u odličnom stanju. Tel: 063/344-836

RAZNO

- Prodajem rakiju. Tel: 022/661-312

- Prodajem mešaonu za stočnu hranu. Tel: 064/14-97-412

- Kupujem kazan za rakiju od 100-120 litara. Tel: 064/59-59-623

- Prodajem polovan biber crep, veću količinu. Tel: 066/935-10-38

- Prodajem presu za ceđenje grožđa. Tel: 022/625-132, 064/4008-488

- Prodajem mešaonu za prekrupu. Tel: 061/497-412

- Prodajem ili menjam vagu drvenu od 500 kg sa tegovima, može za prasice i jaganjce. Tel: 022/618-939, 064/177-21-98

- Prodajem kavez za 60 koka nosilja. Tel: 065/2714-143, 022/714-143

- Prodajem dve kace za kominu od po hiljadu litara. Tel: 022/666-012, 066/937-14-94

- Iznajmljujem bušilicu za bušenje rupa za saditi voće. Tel: 064/17-34-309

- Prodajem bagremova drva debela, 25 evra. Tel: 063/520-419

- Prodajem kavez za koke nosilje 120 i 3 puta 60 komada sa tepsijama. Tel: 064/33-54-760

- Kupujem kazan za rakiju do 60 litara. Tel: 063/774-11-48

- Kupujem čokove. Tel: 064/256-20-40

- Prodajem kazan za rakiju 160 l sa destilatom. Tel: 062/393-706

- Prodajem kalorični briket za loženje pakovan u džambo vreće od 1 tone, uvoz iz Austrije. Tel: 062/314-330

- Popravka svih vrsta gibnjeva od poljoprivredne mehanizacije i ostali kamionski i kombi program. Branko Vulin, Lačarak. Tel: 022/673-667, 064/175-81-43

- Prodajem jaja japanskih prepelica. Tel: 060/710-89-20

- Prodajem bagremove stubove za vinograde, voćnjake, ograđivanje. Tel: 062/314-330

- Prodajem muzlicu Alfa Laval. Povoljno. Tel: 064/18-71-463

- Kupujem mešaonu stočne hrane kapaciteta 250 do 350 kg. Tel: 022/670-056

- Prodajem sve vrste uglja za ogrev: sušeni, kameni, drveni. Prevoz obezbeđen. Tel: 062/314-330

- Prodajem kazan za rakiju od 150 litara. Tel: 064/17-34-144

- Prodajem humus (crnu zemlju) za nasipanje cvetnjaka, bašti; travu u busenu, potpuno čista otporna na gaženje, engleska, može i sa postavljanjem. Tel: 062/314-330 Kupujem vrcaljku za med. Tel: 064/240-66-16

- Prodajem brodski pod 19 mm, izbrušen, potpuno suv, može se postaviti na lepak, bez ispadajućih čvorova, uvoz iz Austrije. Tel: 062/314-330

- Prodajem sadni materijal za trogodišnju plantažu mente. Tel: 063/1100-872

- Prodajem topolove oblice i poluoblice prečnika 11 i 16 cm za brvnare, ograde, baštenske garniture i kućice, oblaganje kuća i vikendica. Tel: 062/314-330

- Prodajem mlin za kukuruz, može da melje i klip, trofazni motor 8 KS (Grgurevci). Tel: 064/3627-401

- Prodajem krunjač Somborac sa 4 rupe na kardan, malo radio. Tel: 063/8054-061

- Prodajem bagremove stubove za vinograde, voćnjake, ograđivanje. Tel: 062/314-330

LIČNI OGLASI

- Tražim slobodnu i dobru ženu za brak. 061/6529-385

- Udovac zaposlen i stambeno obezbeđen radi ozbiljne veze i braka traži ženu ili devojkup nepušača od 42-50 godina. Tel: 066/9741-654

- Ozbiljan muškarac pedesetih godina, stambeno sređen, bavi se privatnim poslom, razveden, traži ozbiljnu ženu od 35 do 50 godina za vezu, brak. Tel: 062/85-62-754

- Momak sa sela traži devojkup ili mladu slobodnu ženu bez dece za brak. Tel: 061/6083-265

- Tražim slobodnog muškarca od 55-60 godina. Tel: 061/1500-575

- Momak traži devojkup ili razvedenu mladu ženu za ozbiljan brak. Tel: 061/2401-699

- Ozbiljna žena penzionerka 70-ih godina traži situiranog penzionera od 70-75 godina radi braka. Tel: 022/671-135

- Ozbiljan muškarac pedesetih godina stambeno obezbeđen traži ozbiljnu ženu za upoznavanje, druženje, brak. 064/4376-860

- Muškarac neženjen 43 godine iz Indije, materijalno i stambeno obezbeđen, želi da upozna žensku osobu do 35 godina radi ozbiljne veze i braka 060/056-0291

- Slobodan ozbiljan muškarac upoznao bi slobodnu ženu Mitrovčanku do 60 god. Tel: 063/8817-329

- Razveden (25) iz Šida traži ženu sa detetom za brak. Tel: 065/4588-419

- Tražim dobru skromnu i slobodnu damu do 50 godina. Tel: 063/8703-014

- Tražim penzionera stambeno obezbeđenog do 65 godina za brak. Tel: 065/2004-958

ŠID • POČELE PRIPREME ZA DVE VELIKE ZIMSKIE MANIFESTACIJE

Ciljno tržište - Slovenija

Sremski svinjokolj i kobasicijada biće održan 8. i 9. februara u Šidu, a Sremska vinijada 14. i 15. februara u Berkasovu

U organizaciji Turističke organizacije Vojvodine, Šidani su nedavno u Beogradu predstavili turističke potencijale svoje opštine, sa naglaskom na dve velike manifestacije u zimskom periodu: Sremski svinjokolj i kobasicijadu i Sremsku vinijadu.

- Interesovanje Beograđana i svih ostalih posetilaca je bilo izu-

zetno veliko, a posebno od strane udruženja penzionera i predstavnika nekoliko osnovnih škola, tako da iduće godine očekujemo porast broja turista na teritoriji naše opštine – istakla je **Kristina Radosavljević**, zamenica direktora Turističke organizacije opštine Šid.

Prema njenim rečima, tradicionalna Sremska vinijada biće, kao i

Kristina Radosavljević,
zamenica direktora Turističke
organizacije opštine Šid

Ocenjivanje uzoraka vina za predstojeću Vinijadu

Sa poslednjeg Sremskog svinjokolja

svake godine, organizovana u Berkasovu na dan Svetog Trifuna, 14. februara.

- Za razliku od prethodnih Vinijada, ove godine predviđeno je da ona traje dve dana, 14. i 15. februara. Prvi put od kako postoji manifestacija finalno veče će biti otvoreno za posetioce, jer do sada, zbog ograničenog prostora, nismo mogli da uključimo turiste i da to komercijalizujemo. Zamislili

smo da tog drugog dana organizujemo prodajnu izložbu vina na kojoj će svi vinari koji učestvuju u takmičenju moći da ponude svoje proizvode turistima koji dođu da posete tu manifestaciju – kaže Kristina Radosavljević, dodajući da će tokom celog dana biti raznih dešavanja u koja će se uključiti i tamošnje udruženje žena.

Kada je reč o Sremskom svinjokolju i kobasicijadi planirano je da ona bude održana 8. i 9. februara,

a obe ove manifestacije, osim domaćeg, imaće i međunarodni karakter i ciljno tržište – Sloveniju.

- To je tržište za koje smatramo da može biti zainteresovano za ove dve manifestacije, tako da u cilju njihove promocije planiramo da se pojavimo na sajmu u Sloveniji koji se održava u januaru naredne godine – kaže Kristina Radosavljević.

S. M. – M. M. – D. Č.

Vaše iskustvo. Kws seme. Pouzdan rast!

KWS – Proizvođač semenskog kukuruza sa najbržim rastom. Rastite sa nama!

Pouzdana obećanja: korisni i iskreni saveti kvalifikovanih stručnjaka

Potpuno posvećeni selekciji i istraživanju: jedan od najvećih selekcionih programa u Evropi

Proveren rezultat: proizvođači su nam već poklonili poverenje na 2,5 mil ha u Evropi

www.kws.rs

